

μενος. Ἄλλ' ἐγώ, εἰ καὶ μὴ ἀντιλέγων αὐτοῖς, ἐφρόνουν ὅμως ἐνδομύχως, ὅτι ἡ Τουρκία θὰ ἐξηκολούθει, πρὸς διατήρησιν τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἰσορροπίας, ὑποστηριζομένη ὑπὸ τῶν Δυνάμεων, ἐν ὅσῳ ἡμεῖς παντοίως δὲν ἀπεδεικνύομεν ὅτι εἴμεθα ἄξιοι νὰ τὴν ἀντικαταστήσωμεν, ἐν ἀσφαλεῖ τεθέντος τοῦ μήλου τῆς ἔριδος.

Τῇ 8)20 Ἀπριλίου ὁ κ. Οὐβριλ μὲ προσεκάλεσεν εἰς τὸ μετὰ τινὰς ἡμέρας διδόμενον ἐπίσημον γεῦμά του διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Αὐτοκράτορος· ἀλλ' εὐχαριστήσας, τῷ εἶπον ὅτι δὲν δικαιούμαι νὰ ἐμφανισθῶ εἰς αὐτό. Τὸ δ' ἑσπέρας, εἰς τὸ θέατρον, εἶδον διδασκομένην τὴν Φαῖδραν τοῦ Πρίγκηπος Γεωργίου μετὰ μεγίστης σκηνικῆς μεγαλοπρεπείας, ἣτις, ὅμως, ἠδυνάτη νὰ συγκαλύψῃ τὴν παντελῆ ἔλλειψιν δραματικῆς τέχνης καὶ τὴν ἀφόρητον μονοτονίαν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Πρεσβεία

ΑΘΗΝΩΝ

Τέλος τῇ 10)22 Ἀπριλίου, ἡμέρα καθ' ἣν ὁ Βασιλεὺς ἐπῆλθεν ἐξ Ἑλλάδος εἰς Δανίαν, ἦλθε τὸ τηλεγράφημα τοῦ Ὑπουργείου πρὸς τὴν Πρεσβείαν, ἀναγγέλλον τὸν ἀναδιορισμὸν μου, καὶ μοὶ ἐπεδόθη εἰς τὰς 2 μετὰ τὸ μεσονύκτιον. Τότε ἔσπευσα τὴν ἐπαύριον ν' ἀναγγεῖλω τῷ κ. Oubril, ὅτι δέχομαι τὴν πρόσκλησίν του, καὶ τῇ 18)30 Ἀπριλίου παρευρέθην εἰς τὸ μεγαλοπρεπὲς γεῦμα ἐξήκοντα συνδαιτυμόνων. Καὶ διάφοροι δ' ἐπιστολαὶ μοὶ ἦλθον ἐξ Ἀθηνῶν, συγχαίρουσαι διὰ τὸ συμβάν, ὃ ἐκεῖ ἦν, φαίνεται, γνωστὸν καὶ πρὶν ἢ γίνῃ, ἢ δὲ ὑπὲρ πάσας δι' ἐμὲ χαρμόσυνος ἦν ἢ λέγουσά μοι (ὦ ! ἂν ἔλεγε τ' ἀληθῆ) ὅτι ὁ Ἀριστείδης ἀναλαμβάνει.

Τῇ 14)26 δέ, ἡμέρα καθ' ἣν ἐδέχετο ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, ἀπελθὼν εἰς αὐτόν, τῷ ἀνήγγειλα, ὅτι ἀνέλαβον τὰ καθήκοντά μου, ὃ μοὶ εἶπεν ὅτι θὰ φέρῃ εἰς γνῶσιν τοῦ Αὐτοκράτορος. Ἐπὶ τῆς συνεντεύξεως ταύτης, λαβὼν ἀφορμὴν, τῷ ἐξέφρασα τὴν πεποίθησίν μου, ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡμέρα καθ' ἣν ἡ Εὐρώπη θὰ ἔχῃ ἀνάγκην ἡμῶν. Οἱ δὲ περὶ τὴν Αὐλήν, ὅσοι

μ' ἔβλεπον, μοὶ ἐξέφραζον τὴν χαρὰν των διὰ τὴν ἐπάνοδόν μου.

Μοὶ ἔμενε δ' ἔτι ἡ ἐκπλήρωσις τῆς ὀρκοδοσίας, διότι, ἂν οὐχὶ ἀπέναντι τῆς Πρωσικῆς κυβερνήσεως, ἀλλ' ἀπέναντι τῆς Ἑλληνικῆς, ἤμην πεπαυμένος. Ἔπρεπε δ' αὕτη νὰ γίνῃ ἐνώπιον ἐνὸς τῶν ἀνεγνωρισμένων συναδέλφων μου, ὡς δ' ἰδιωτικῶς μοὶ ἔγραφον ἐξ Ἀθηνῶν, ἐνώπιον τοῦ Ὑψηλάντου, διότι δὲν εἶχε παυθῆ, καθ' ὃ ὦν ἄμισθος τότε. Ἐπομένως ἠναγκάσθην αὐθις, τῇ 21 Ἀπριλίου / 3 Μαΐου, νὰ ἐπιστρέψω εἰς Βιένναν, ὅπου κατέλυσα εἰς τὸ αὐτὸ ξενοδοχεῖον Tegethof, ἔνθα συνήντησα καὶ τὸν ἄρτι ἀφικθέντα Γραμματέα τῆς ἐν Βιέννῃ Πρεσβείας, τὸν ποτὲ ἐν Παρισίοις Γραμματέα μου Μάρκον Δραγούμην.

Τῇ δ' ἐπαύριον τῆς ἀφίξεώς μου, ἡμέρα τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, κατὰ πρῶτον ἐπεσκέφθην τὴν κ. Σκαραμαγκᾶ, ἣν ὑπόπτευον, ὡς τὴν πέμψασάν μοι τὸ ἀνάγνωμον δράμα καὶ τὸ μυστηριῶδες δῶρον εἰς Παρισίους, καὶ ὡς ἐκ τῆς ἐγκαρδίου ὑποδοχῆς, ἦν παρ' αὐτῇ εὖρον, ἐνόησα ὅτι ἦν ἀληθὴς ἡ ὑπόνοιά μου. Εἰς δὲ τὰς 5 ἡ ἀπῆλθον, μετὰ τοῦ κ. καὶ τῆς κ. Δραγούμην, ἐν στολῇ εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου, εἰς ὑποδοχὴν τοῦ ἀφικνουμένου Βασιλέως ἡμῶν. Ἦν δ' ἐκεῖ, περιμένων, ὁ Αὐτοκράτωρ, ὁ Πρέσβυς τῆς Ρωσσίας κ. Νομικόφ, ὡς διατελέσας πρὶν ἐν Ἀθήναις, ὁ τῆς Δανίας καὶ ὁ τῆς Ἀγγλίας, διάφοροι τῶν ἐπισήμων ὁμογενῶν καὶ ἄλλο πλῆθος πολὺ. Ἀφίχθησαν δ' αἱ Α. Α. Μ. Μ. κατὰ τὰς 6, συνοδευόμεναι ὑπὸ τοῦ Πρίγκηπος Γουλιέλμου, θείου τοῦ Βασιλέως, τῶν κ. κ. Σακτούρη καὶ Γυλδεγκρόνε, καὶ τῶν κυριῶν Κολοκοτρώνη καὶ Ἀναργύρου· καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ, σφίξας φιλικώτατα τὴν χεῖρα τοῦ Βασιλέως, ἐφίλησε τὴν τῆς Βασιλίσσης, καὶ τοὺς ὠδήγησεν εἰς τὴν ἄμαξαν.

Μὴ ἔχων ἐπίσημον θέσιν, ἐννοεῖται ὅτι ἀπεσύρθην μετὰ τὴν ὑποδοχὴν. Τῇ δ' ἐπιούσῃ μοὶ ἐμήνυσεν ὁ Ὑψηλάντης ν' ἀνέλθω εἰς τὰς 12 εἰς τ' Ἀνάκτορα, ἵνα παρουσιασθῶ εἰς τὸν Βασιλέα. Καὶ μετέβην μὲν ἐκεῖ εἰς τὰς 11 1/2 ἤδη, ἀλλὰ παρέμεινα ματαίως μέχρι τῶν 2, συνδιαλεγόμενος μετὰ τῆς Βασιλικῆς Ἀκολουθίας, καὶ εἶδον μὲν μακρόθεν καὶ τὸν Βασιλέα καὶ τὴν Βασίλισσαν καὶ τοὺς ἡγεμονόπαιδας, ἀλλὰ νὰ μὲ δεχθῶσιν ὑπῆρξεν

ἀδύνατον, διότι τὸν Βασιλέα ἐπεσκέφθη ὁ Αὐτοκράτωρ διὰ μακρῶν, τὴν δὲ Βασίλισσαν ἢ Αὐτοκράτειρα, φέρουσα παραδόξως, καὶ βεβαίως οὐχὶ κατὰ τὴν συνήθη ἐθιμοταξίαν, ἵππικὸν ἀμαζώνιον, ὡς ἂν ἡ ἐπίσκεψις ἦν ἐν παρόδῳ καὶ ἐπεισοδίῳ τοῦ περιπάτου της.

Ἀπῆλθον δ' ἐπὶ στιγμὴν εἰς τοῦ Ὑψηλάντου, ὅστις μοι εἶπεν ὅτι, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, τὸν ὄρκον ἔμελλον νὰ δώσω ἐνώπιον τοῦ Ἀργυροπούλου, λαβόντος τηλεγραφικῶς τὰς περὶ τούτου ὁδηγίας, καὶ ὄφειλον νὰ ἐπιστρέψω ἀμέσως εἰς Βερολίνον, διότι καὶ ἡ Α. Μ. θὰ ἤρχετο ἐκεῖ, ἀλλ' οὐχ' ἤττον ὅτι, πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του ἐκ Βιέννης, ἤθελεν ἀκόμη νὰ μὲ ἰδῆ.

Μετ' αὐτὸν δὲ μ' ἐπεσκέφθη ὁ ἐν Σερβίᾳ Γενικὸς ἡμῶν Πρόξενος Δόσκος, ὃν εἶχε μετακαλέσῃ ὁ Ὑψηλάντης, διότι τότε εἶχον ἀρχίσῃ αἱ κατὰ τὰς σλαβικὰς γῶνας ἀνησυχίαι, ὧν ἐν τῶν φοβερῶν ἐπεισοδίων ἦν ἡ μετὰ 2 ἡμέρας ἀγγελθεῖσα σφαγὴ τοῦ χρηστοῦ καὶ ἀξιαγαπήτου φίλου μου Αἰθότ καὶ τῶν συναδέλφων του ἐν Θεσσαλονίκῃ, καὶ τελευταῖον ἀποτέλεσμα ὁ Ρωσσοτουρκικὸς πόλεμος. Εἰς τὸν Δόσκον ἀνεμνησα ὅτι, ὅτε, ὡς Ὑπουργός, τὸν εἶχον πέμψῃ τὸ πρῶτον Πρόξενον εἰς Θεσσαλονίκην, ὡς ὁδηγίαν τῷ εἶχον δώσῃ νὰ προσπαθήσῃ διὰ περιποιήσεως νὰ ἐξοικιῆ, ὅσον ἐνδέχεται, τοὺς Σλαύους μετὰ τῶν Ἑλλήνων· μοι ἀπήντησε δὲ ὅτι οὐδέποτε ἐπελάθειτο τούτου καὶ θεωρῶν τὴν πορείαν ταύτην ὡς ἐθνωφειλεστάτην, ἀπέφευγε καὶ ἤδη ἔτι νὰ ἐκτελῆ, ἅς συνεχῶς ἐλάμβανεν ὁδηγίας κατὰ τῶν Σέρβων.

Εἰς τ' Ἀνάκτορα δὲ τῆ ἐπαύριον ἀπὸ πρωΐας ἀπελθὼν μετὰ τοῦ Ὑψηλάντου, παρουσιάσθην εἰς τὸν Βασιλέα κατὰ τὰς 10. Ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ τῆς συνδιαλέξεως ἀνηγγέλθη ἐπίσκεψις τοῦ Πρίγκηπος τῆς Βυρτεμβέργης, θείου τῆς Βασιλίσσης, καὶ ὁ Βασιλεὺς, εἰπὼν μοι νὰ τὸν περιμένω εἰς τὸ δωμάτιον, ἐν ᾧ ἡμεθα, ἐξῆλθεν εἰς ὑποδοχὴν τοῦ Ἡγεμόνος εἰς τὸ ἐξώτερον, εἰς ὃ ἦλθε καὶ ἡ Βασίλισσα, καὶ ἤκουον τὸν θειὸν της προσαγορεύοντα αὐτὴν ἐνικῶς.

Ἐπανελθὼν δὲ μετὰ ταῦτα ὁ Βασιλεὺς, συνδιελέχθη μετ' ἐμοῦ μέχρι τῆς 12, μὴ ἀρνηθεῖς μοι ὅτι ἡ κατὰ τοῦ Ὑπουργείου δίκη

ἦν ἐνέργεια ἀποτρόπαιος, καὶ ὁμολογήσας ὅτι ἀνεχώρησεν τῆς Ἑλλάδος, ἐν ἄλλοις, καὶ ἵνα μὴ παρευρεθῆ εἰς αὐτήν. Ἐπὶ μακρὸν δ' ὁ λόγος περιεστράφη εἰς τὰ περὶ τῆς ἀναστατώσεως τῶν Βουλγάρων, καί, ἐπὶ ταῖς παρατηρήσεσί μου, ὅτι καὶ ἡμεῖς ἴσως πταίομεν, ἀνεγνώριζε μὲν ὅτι πλεῖστα τῶν ἐν Ἑλλάδι καλῶς δὲν εἶχον, ἀλλὰ μοὶ ἐξέφραζε τὴν ἐλπίδα ὅτι, ἐν δεδομένη ὥρᾳ, ἡ Εὐρώπη δὲν θ' ἀμελήσῃ νὰ δώσῃ καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν ὀφειλομένην αὐτῇ ἀμοιβήν. Ἡ δ' ἐμὴ γνώμη ἦν, καὶ ἔμεινε πάντοτε, ὅτι, οὐχὶ εἰς ἀμοιβήν πρόκειται νὰ στηρίζωμεν τὰς ἡμετέρας ἐλπίδας, διότι αὐτὴ καὶ ἀμφίβολον ἦν ἂν ὀφείλετο, καὶ ὀφειλομένη, δὲν δίδεται πάντοτε, ἀλλ' εἰς αὐτὸ τῶν Δυνάμεων τὸ συμφέρον, ὃ πρόκειται νὰ ἠξεύρωμεν νὰ ἐκτιμῶμεν καὶ ἐξ οὗ νὰ ὀφελώμεθα.

Εἶτα δὲ ἐπεσκέφθην τὰς Κυρίας τῆς Αὐλῆς τῆς Βασιλίσσης, καὶ εἶδον καὶ τὸν κ. Τσεχάκιν, ἀνεψιὸν τοῦ Σίνα, ἵνα πληροφορηθῶ παρ' αὐτοῦ, εἴτι ὁ μεγαλύτερος δωρητὴς ἀφῆκε πρὸς προικοδοτήσιν τῆς Ἀκαδημίας του· ὃ δὲ μοὶ εἶπεν ὅτι τὰ τῆς κληρονομίας εἰσέτι ἐπιτελῶς δὲν διευκρινήθησαν, καὶ φαίνεται ὅτι ἡ χήρα συνενοήθη πρὸς τούτο μετὰ τοῦ συμβολαιογράφου, γενικὴ δ' ὅτι ἐπικρατεῖ δυσαρρέσκεια μεταξὺ τῶν κληρονόμων καὶ πιστεύεται ὅτι μεγάλως περιορίζει ἡ διαθήκη τὴν ἐλευθερίαν τῆς, ὡς πρὸς τὴν περιουσίαν, ἐνεργείας τῶν γαμβρῶν μάλιστα.

Τὸ δ' ἐσπέρας, δειπνήσας παρὰ τῷ Ὑψηλάντῃ μετὰ τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Βασιλέως, ἤκουσα παρ' αὐτοῦ τὴν γνώμην, ὅτι ἡ Ῥωσσία, ἀφιεῖσα τῇ Αὐστρίᾳ ἐλευθερίαν ἐνεργείας ἐπὶ τῶν σλαβικῶν ἐπαρχιῶν τῆς Τουρκίας, πιθανὸν νὰ ζητήσῃ εἰς ἀντάλλαγμα ἀποζημιώσεις, αἵτινες καιρῶς νὰ βλάψωσι τὰς μελλούσας ἀξιώσεις ἡμῶν.

Τῇ δ' ἐπαύριον (26 Μαΐου π.) παρουσιάσθην εἰς τὴν Βασιλισσαν, ἣτις, ὑποδεχθεῖσά με μετὰ πάσης εὐγενείας, πολλὰ μὲ ἠρώτησε καὶ μοὶ εἶπε περὶ τῆς Καρολίνης καὶ περὶ τῶν δύο νυμφῶν μου, Λουκίας καὶ Ἐλίξης. Κατὰ τὰς 3 δὲ παρουσιάσθην εἰς τὸν Αὐτοκράτορα, ὅστις εὐμενέστατα μοὶ ὠμίλησεν, εἰπὼν μοι ὅτι τὸ συμφέρον ἡμῶν ταυτίζεται πρὸς τὸ τῆς Αὐστρίας, καὶ ὅταν ἔλθῃ ἡ στιγμή, ἀφευκτοὶ ἔσονται ἡμῶν αἱ ὀφέλεια. Εἶτα δ' ἐκά-

θησα εἰς τὸ Αὐτοκρατορικὸν γεῦμα, εἰς ὃ παρῆσαν οἱ ἡμέτεροι Βασιλεῖς, ἀλλά, παραδόξως καὶ πάλιν, ἡ Αὐτοκράτειρα δὲν παρευρέθη. Εἶχον δ' ὡς γείτονα, τὴν εὐφρευστάτην καὶ εἰς ἱστορικὴν οἰκογένειαν τῆς Οὐγγαρίας ἀνήκουσαν κυρίαν Οὐνιάδι, μεθ' ἧς πλεῖστα συνδιελέχθην. Τὸ δ' ἑσπέρας ὁ Ὑψηλάντης, παρ' ᾧ ἐδείπνησα, μοι εἶπεν ὅτι ὁ Ἀργυρόπουλος ἐκ Βερολίνου πέμπεται εἰς Βιέννην, εἰς ἐμὲ δ' ὅτι ἔρχεται (ὅπερ δὲν ἦν ἀκριβές) ὁ Ν. Δελιγιάννης, καί, μετ' ἐγκαρδίους ἀποχαιρετισμοὺς τῆς κυρίας Ὑψηλάντη, ἀπερχομένης εἰς τὸ κτῆμά των Eichhorn, εἰς ὃ καὶ μὲ προσεκάλεσεν, ἀπῆλθον καὶ ἐγὼ εἰς Βερολῖνον.

Τῇ 27 Ἀπριλίου)9 Μαΐου λοιπόν, ἡμέρα Τρίτη, ἔφθασα κατὰ τὴν 1,35 εἰς Βερολῖνον, συνοδοιπορήσας ἀπὸ Δρέσδης μετὰ τοῦ Τουρχάν, Γραμματέως τῆς Ὀθωμανικῆς Πρεσβείας. Εἰς τὸν σταθμὸν δ' εὗρομεν πάντας τοὺς ἀπαλλήλους αὐτῆς, παρατεταγμένους ἐκεῖ, ἵνα δεχθῶσιν, ἀφεινούμενον, τὸν νέον Πρόσβυν των, Ἐτέμ πασᾶν Ὀθωμανόν, ἀντικαταστήσαντα τὸν Ἀριστάρχην. Ἄλλ' ἢ ὑποδοχὴ αὐτῶν ἐδύνατό τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἦν δι' ἐμὲ, διότι ὁ Πρόσβυς, εἴτε πλανηθεὶς εἰς Δρέσδην, εἴτε διὰ τινὰ ἄλλον λόγον, δὲν εἶχε φθάσῃ εἰς τὸν σταθμὸν ἐν καιρῷ.

Δοὺς δὲ τὴν ἐπομένην ἡμέραν τὸν ὄρχον παρὰ τῷ Γραμματεῖ, παρέλαβον παρ' αὐτοῦ τ' ἀρχεῖα καὶ αὐθημερὸν ἔγραψα πρὸς τὴν Κυβέρνησιν περὶ τῆς τότε πολιτικῆς θέσεως τῆς Γερμανίας, ὅτι ἐπεκράτει μὲν γενικὴ ἡσυχία εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ἀλλ' οὐχ ἦττον πάντες παρεσκευάζοντο, ὡς τρικυμίας προμηνυομένης. Ἡ δ' ἐμὴ κρίσις ἦν, σύμφωνος καὶ πρὸς τὰς παραινέσεις κ. Bülow (Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν), ὅτι ἡμεῖς ἔπρεπε νὰ ἐμμείνωμεν εἰς θέσιν εἰρηνικὴν, ἵνα δυνηθῶμεν νὰ ὠφεληθῶμεν καταλλήλως ἐκ τῶν περιστάσεων.

Αὐθημερὸν δ' ἀγγελθέντος μοι, ὅτι τὴν ἐπαύριον θὰ διήρχετο διὰ Λειψίας ὁ Βασιλεὺς ἡμῶν, συναπῆλθον τὸ ἑσπέρας ἐκεῖ μετὰ τοῦ γραμματέως Ἀργυροπούλου, καὶ ὑπεδέχθην τὴν ἐπομένην πρωΐαν μετὰ τῶν ἐπισημοτάτων ὁμογενῶν εἰς τὸν σταθμὸν τὴν Α. Μ. μετὰ τῆς Βασιλικῆς οἰκογενείας. Ἐκεῖ δὲ παρετέθη πρόγευμα, εἰς ὃ παρεκάθησε, πλὴν ἐμοῦ, καὶ ὁ Γραμ-

(†) ματεύς, προσέτι δὲ καὶ ἡ κυρία Πουσβάλδ (τὸ γένος Καρπούνη), γυνὴ τοῦ ἐν Δρέσδη Γραμματέως τῆς Αὐστριακῆς Πρεσβείας, ἣτις, μαθοῦσα περὶ τῆς διόδου τῆς Βασιλίσης, εἶχεν ἔλθῃ εἰς ὑπάντησίν της, καὶ φθάσῃ διὰ τῆς αὐτῆς ἀμαξοστοιχίας, καὶ παρουσιάσθῃ εἰς τὸν σταθμὸν κατὰ τὴν ἀπόβασιν. Ἡ χαρὰ μου ἦν μεγίστη νὰ ἰδῶ αὐθις τὴν χαριεστάτην Βασιλικὴν οἰκογένειαν, ἥδη εἰς ἀνάπτυξιν προῖοῦσαν. Οἱ ἡγεμονόπαιδες μᾶς διηγοῦντο, μετὰ παιδικῆς ἀφελείας καὶ ζωηρότητος, ὅτι, κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν, εἶχον διέλθῃ δι' Ἰταλίας καὶ ἐπισκεφθῇ τὴν Αὐλὴν τῆς Ρώμης, καὶ δὲν ἤθελαν νὰ πιστεύσωσι τὸν Ἀργυρόπουλον, λέγοντα ὅτι πρὸ μικροῦ ἦν καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Ρώμην. Ἐπειδὴ δ' ἐπέμενε, ὁ ἕτερος τῶν ἡγεμονοπαίδων, ὁ Γεώργιος, τὸν ἠρώτησε. «Λοιπὸν, ἀφ' οὗ λέγεις ὅτι εἶδες τὸν βασιλέα τῆς Ἰταλίας, εἶπέ μοι πῶς φαίνεται; Εἶναι πολὺ ἰσραῖος;— Ὁχι, Πολὺ ἄσχημος. εἶπεν ὁ Ἀργυρόπουλος. — Ἄ τότε τὸν εἶδες, ἀνέκραξε μετὰ πεποιθήσεως ὁ μικρὸς Γεώργιος.

Μετὰ ταῦτα δ' ὁ Βασιλεὺς μοι ἐνεγείρησε χειρτογράφιόν τι λεγράφημα, ὃ ἔλαβε τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἵνα τὸ ἀναγνώσω. Ἦν δὲ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, καὶ προτείνοντος μεταρρυθμισιν τοῦ προσωπικοῦ τῶν Γραμματέων τῶν Πρεσβειῶν, προσέτι δ' ἐξαιτουῦντος ν' ἀπαιτήσῃ ὁ Βασιλεὺς, ὥστε τὰ κατὰ τὰς περιστάσεις ταύτας ὑπὸ τῶν Δυνάμεων τοῖς ἄλλοις Χριστιανοῖς τῆς Ἀνατολῆς παραχωρηθησόμενα ὠφελήματα, ἐπεκταθῶσι καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας. Συνέταξα δὲ τὴν ἀπάντησιν, ἀναβάλλουσαν τὴν πρώτην πρότασιν, ὡς δὲ πρὸς τὴν δευτέραν λέγουσαν, ὅτι ὁ Βασιλεὺς φροντίζει, ἀλλ' ὅτι πρὸς τὸ παρὸν περὶ παραχωρήσεως ὠφελημάτων οὐδαμῶς πρόκειται.

Ἀφ' οὗ δ' ἀνεχώρησαν οἱ Βασιλεῖς εἰς Ῥουμπεγκάϊμ, τὸ μέρος, εἰς ὃ κατ' ἔτος συνήρχοντο συνήθως πανταχόθεν πάντα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας, ἠθέλησα νὰ ἐπισκεφθῶ τοὺς δύο ἐπισήμους Καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Λειψίας, τὸν Κάρολον Θείρσιον, ὃν πρὸ ἡμισείας ἔκαντοτετηρίδος ἐγνώριζον ξανθότριχον παιδίον, ὅτε κατῶκουν εἰς τοῦ πατρός του, καὶ τὸν βαθὺν γλωσσολόγον Κούρτιον, τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἐν Βερολίνω, ἀλλ' ἀπέ-

τυχον δι' ἀμφοτέρους. Εἶτα δ' ὀδηγηθεὶς ὑπὸ τοῦ Προξένου κ. Ναοῦμ εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης τῶν **τεσσάρων ἔθνῶν**, ὅπου ὑπάρχει καὶ μνημεῖον τοῦ Ναπολέοντος, εἰς τὴν ἕκτακτον κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τοῦ χρόνου τελουμένην ἐμπορικὴν πανήγυριν καὶ τὸ ἑσπέρας εἰς τὸ θέατρον, ἐπέστρεψα τὴν ἐπιούσαν εἰς Βερολίνον.

Ἐκεῖ, τὴν πρώτην ἡμέραν ἀφιέρωσα εἰς διπλωματικὰς ἐπισκέψεις, τὴν δ' ἐπιούσαν (1)13 Μαΐου) ἐζήτησα νὰ ἰδῶ τὸν Γορτσακόφ, ἐλθόντα καὶ καταλύσαντα εἰς τὴν Ῥωσικὴν Πρεσβείαν, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσα, διότι κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν εἶχεν ἔλθῃ ὁ Αὐτοκράτωρ νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ. Ἦν δ' ἡ ἡμέρα ἐκείνη πολυτάραχος δι' ἐμέ, διότι, ἅμα ἐπιστρέψας εἰς τὴν οἰκίαν, ἔλαβον τηλεγράφημα τοῦ Βασιλέως, καλοῦντός με αὐθις πλησίον του εἰς Μαγδεβούργον κατὰ τὴν 12ην ὥραν, ὅτε ἡ Α. Μ. ἔμελλε νὰ διέλθῃ ἐκεῖθεν. Ἀλλὰ τὸ τηλεγράφημα μοὶ ἐπεδόθη κατὰ τὰς 11 1/2, ὥστε ἀδύνατον ἦν πλέον ν' ἀφίθῃ ἐγκαίρως· δι' ὃ καὶ ἀμέσως ἔσπευσα νὰ τηλεγραφήσω εἰς τὸν ἐν Μαγδεβούργῳ σταθμάρχην, ἵνα μάθω ἂν καὶ πότε ὁ Βασιλεὺς διῆλθε καὶ ποῦ διηθύνθη, προσέτι δὲ καὶ εἰς τὸν κ. Γκόδτισσεν, τὸν ἡμέτερον Γενικὸν Πρόξενον ἐν Ἀμβούργῳ, δι' οὗ εἶκαζον ὅτι ὁ Βασιλεὺς θὰ διέλθῃ, καὶ ἔλαβον μετ' ὀλίγον ἀπαντήσεις παρ' ἀμφοτέρων, ὅτι εἰς Ἀμβούργον φθάνει περὶ τὰς 4 1/2 καὶ ἀναχωρεῖ ἀνυπερθέτως· ὥστε ἡ ἐκεῖ μετάβασίς μου ἀπέβαινεν ἐπίσης ἐντελῶς ἄσκοπος. Ἐχων δὲ πρόσκλησιν τοῦ Ἑγγλοῦ Πρέσβεως διὰ τὸ ἑσπέρας, ἠτοιμαζόμενη νὰ ὑπάγω εἰς τὴν συναναστροφὴν του, ὅτε νέον τηλεγράφημα, αὐτοῦ τοῦ Βασιλέως, μ' ἐκάλεσεν οὐχ' ἦττον εἰς Ἀμβούργον, δι' ὃ καὶ ἀπῆλθον τὴν αὐτὴν ἑσπέραν, ἡμίσειαν ὥραν πρὸ τοῦ μεσονυκτίου.

Ἐφθασα δ' εἰς τὰς 4 1/4· ἀλλ' ἐντελῶς ἀγνοῶν τὰ κατὰ τὴν πόλιν καὶ ποῦ ὁ Βασιλεὺς κατέλυσεν, ἀδυνάτου δ' ὄντος, κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην, ν' ἀπευθυνθῶ εἰς ἀρχὰς ἢ εἰς ἄλλον τινα, ἵνα πληροφορηθῶ, ἠρώτησα εἰς τὸν σταθμόν, καὶ ὁ μὲν σταθμάρχης μοὶ εἶπεν ὅτι ὑπάρχει τις ἔπαυλις ἐκτὸς τῆς πόλεως, ὠρισμένη κυρίως διὰ τοὺς ξένους ἡγεμόνας, ὅταν ἐπισκέπτονται τὸ Ἀμβούργον.

Λαβὼν λοιπὸν ἄμαξαν μετέβην εἰς αὐτήν, οὐ μικρὸν ἀπέχουσαν τοῦ σταθμοῦ. Ἄλλ' οὐδεὶς ἐκεῖ ἐνόει περὶ τίνος Βασιλέως ὠμίλουν καὶ τί ἐζήτουν. Ἠρώτησα κἄν νὰ πληροφορηθῶ ποῦ κατοικεῖ τῆς Ἑλλάδος ὁ Πρόξενος, οὗ εἶπον τὸ ὄνομα, καὶ ὁ ὑπνηλὸς θυρωρός, ὅστις μᾶς ἠνέωξεν, ἔδωκε διεύθυνσίν τινα εἰς τὸν ἄμαξηλάτην. Οὕτω, μετὰ μακρὰν πορείαν, πάλιν εἰσήλθομεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἔστημεν τέλος ἐμπρὸς οἰκίας, ἣτις μοὶ ἐφάνη λίαν πενιχρά, καὶ δὴ ὄυπαρὰ διὰ τὴν ἀξιοπρέπειαν Γενικοῦ Προξενείου. Οὐχ' ἦττον ἐκωδώνισα καὶ ἅπαξ καὶ δις καὶ πολλάκις, μέχρις οὗ ἐν παράθυρον ἠνεώχθη εἰς τὸν δεύτερον δόμον, καὶ γέρον, φέρων τὸν νυκτικὸν πύλον, ἐφάνη εἰς αὐτὸ καὶ ὀργίλως ἠρώτησε, τίς εἶναι καὶ τί θέλει.

— Κατοικεῖ ἐδῶ ὁ Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Γόρδισσεν ; ἠρώτησα.

— Αἴ! τί γνωρίζω ἐγὼ περὶ Γόρδισσεν καὶ περὶ Προξένου! ἔκραξεν ὁ εἰς τὸν ὑπνον του ταραχθεὶς γέρον, καὶ ἔκλεισε τὸ παράθυρον μετὰ βίας.

Εὐτυχῶς εἰς τὸ ὑπόγειον τῆς οἰκίας ὑπῆρχεν οἰνοπωλεῖον, ἥδη ἀνοίξαν τὴν πύλην του, πρὶν ἢ ἀνοιχθῶσιν αἱ τῆς ἀνατολῆς, καὶ εἰς ἐωθινώτατος αὐτοῦ θαμῶν, ἀκούσας τὴν συνδιάλεξιν, προσέφερον, ἐν τῇ τρυφερότητι τοῦ αἰσθήματος, ἦν ὁ οἶνος πολλάκις ἐμπνέει, νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ που, ὅπου δυνάμεθα ἴσως νὰ λάβωμεν τὴν ζητουμένην πληροφορίαν. Τῷ ὄντι δὲ μᾶς ἔφερον εἰς ἄλλο τι, οὐ λίαν μακρὰν κείμενον κατάστημα, καὶ ὁ διευθυντὴς αὐτοῦ εἶπεν εἰς τὸν ἄμαξηλάτην τὴν διεύθυνσιν τοῦ προξενείου.

Ἴδου λοιπὸν ἡμεῖς κατευθυνόμενοι τέλος πρὸς τὸν λιμένα καί, μεθ' ἱκανὴν πορείαν, ἦλθομεν ἐμπρὸς οἰκίας, εἰς ἣν ἐκ νέου ἤρχισεν ἡ κωδωνοκρουσία. Ἐδῶ δ' ἠνεώχθη τέλος ἡ πρόσγειος θύρα, ἀλλ' ὀπίσω αὐτῆς ἐκρύβη ὁ ἀνοίξας, διότι, κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην, ὡς πρὸς τὴν στολὴν ὀλίγον διέφερε τοῦ Ἄδαμ μετὰ τὴν ἁμαρτίαν, φέρων, ἀντὶ τοῦ φύλλου συκῆς, ἐν ἀπλοῦν καὶ βραχὺ χιτώνιον. Ἐρωτηθεὶς δὲ καὶ αὐτὸς περὶ τοῦ κ. Προξένου, εἶπεν ὅτι ἐκεῖ ἦν μόνον τὸ Προξενεῖον, τοῦ δὲ κ. Προξένου τὴν διεύθυνσιν ἔδωκεν εἰς τὸν ἄμαξηλάτην.

Ἴδου πάλιν νέαν πορείαν, ἀλλὰ ταύτην τὴν τελευταίαν τοῦ-
λάχιστον. Ὅτε λοιπὸν ἐφθάσαμεν εἰς τὴν ὑποδειχθεῖσαν οἰκίαν,
ἀξιοπρεπῆ ταύτην καὶ ὡραίαν, ἐκωδώνισα καὶ ἐνταῦθα πολλά-
κις, μέχρις οὗ ὑπηρέτης, ἐξυπνήσας, ἠνέωξε. Τὸν ἠρώτησα λοιπὸν
ἂν κατοικῆ ἐκεῖ ὁ κ. Γόρδισσεν, Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος.

«Ὁ κ. Γόρδισσεν», ἀπεκρίθη «μάλιστα, καὶ Γενικὸς Πρόξε-
νος οὐχὶ ὅμως τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ τῆς Τουρκίας».

— «Ἀπατᾶσαι», τῷ εἶπον, «ὁ κ. Γόρδισσεν...»

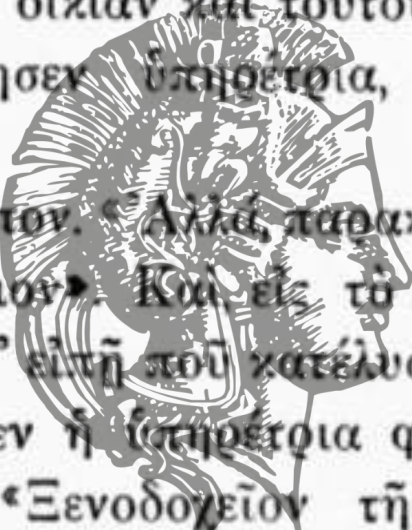
— «Δὲν ἀπατῶμαι», ἀπήντησεν. Ὁ κ. Γόρδισσεν, Γενικὸς
Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος εἶναι υἱὸς τοῦ αὐθέντου μου, Γενικοῦ
Προξένου τῆς Τουρκίας· καὶ εἰς τὸν ἠνίοχον ἔδωκε καὶ τοῦ υἱοῦ
τὴν διεύθυνσιν.

Τέλος ἀνεκαλύψαμεν τὴν οἰκίαν καὶ τούτου. Εἰς τὴν ἐνταῦθα
δὲ κωδωνοκρουσίαν ἀπήντησεν ὑπηρέτρια, εἰποῦσά μοι ὅτι ὁ
κ. Πρόξενος ἐκοιμᾶτο.

— «Εἶναι φυσικόν», τῇ εἶπον. «Ἀλλὰ παρακαλῶ, ἐξύπνισόν τον
καὶ θός τῷ τούτῳ τῷ γραμματίῳ». Καὶ εἰς τὸ ἐπισκεπτήριόν μου,
ἔγραψα τὴν παράκλησιν νὰ μ' εἰπῆ πού κατέλυσεν ὁ Βασιλεὺς.

Μετ' ὀλίγον δ' ἐπέστρεψεν ἡ ὑπηρέτρια φέρουσα ἐπὶ τεμα-
χίου χάρτου γεγραμμένον: «Ξενοδογεῖον τῆς Εὐρώπης», καὶ
οὕτω, μετὰ τὰς ἀλλεπαλλήλους περιπετείας, εὔρον τὸ Βασιλικὸν
κατάλυμα καὶ ἐπέζευσα εἰς αὐτὸ κατὰ τὰς 6, ὅτε μόλις ἐξύπνων
οἱ Ὑπασπισταί, οἱ δὲ Βασιλεῖς ἐκοιμῶντο. Μετ' οὐ πολὺ ὅμως
μ' ἐδέχθη ὁ Βασιλεὺς εἰς τὴν αἴθουσαν, ἐν ἣ ἦν καὶ ἡ Βασι-
λισσα καὶ πᾶσα ἡ Βασιλικὴ οἰκογένεια. Εἶχομεν δὲ μακρὰν συν-
διάλεξιν, δι' ἣν, ὡς φαίνεται, καὶ ἐκλήθην, καί, ἐπανελθὼν εἰς τὸ
θέμα τοῦ τηλεγραφήματος, ὃ εἶχον ἀναγνώσῃ ἐν Λειψία, ἀνε-
γνώριζεν ἤδη ὁ Βασιλεὺς, ὅτι, ὅταν ἡ Εὐρώπη πολλὰ προσπαθῆ
ὑπὲρ τῶν ἐν Τουρκίᾳ Σλαύων, ἐστὶ βεβαίως δίκαιον ν' ἀπαιτῶ-
μεν νὰ μὴ λησμονῆ καὶ τοὺς Ἕλληνας. Ἡ Α. Μ. ἐφαίνετο ἀναγ-
καῖον νομίζουσα νὰ συμπληρώσῃ κατὰ ταύτην τὴν διεύθυνσιν τὰς
ἐν Λειψία δοθείσας μοι ὁδηγίας.

Εὐθὺς δὲ σχεδὸν μετὰ ταῦτα συνώδευσα τοὺς Βασιλεῖς ἀπερ-
χομένους εἰς Λυβέκην, κατ' ἀρχὰς διὰ τοῦ σιδηροδρόμου, μετὰ

τῆς συνοδείας, εἶτα δ' ἐπλεύσαμεν ἐπὶ δύο ὥρας, καὶ ἐπὶ τοῦ πλοῦ παρετέθη τὸ πρόγευμα, εἰς ὃ ἐκάθησα παρὰ τῇ Βασιλίσση, κατὰ διαταγὴν δὲ τοῦ Βασιλέως προσεκάλεσα καὶ τὸν συνοδεύσαντά με Πρόξενον κ. Γόρδισσεν νὰ καθήσῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Βασιλικὴν τράπεζαν. Ἐκ Λυβέκης ἡ Βασιλικὴ οἰκογένεια ἀπῆλθεν εἰς Κοπενάγην, ἐγὼ δέ, μείνας ὀπίσω, συμπεριῆλθον μετὰ τοῦ Προξένου τὴν Ἀνσεατικὴν πόλιν, καὶ ἐπεσκέφθην τὰς ἀρχαιοφανεῖς αὐτῆς οἰκοδομὰς, ἐν αἷς λίαν περιεργὸς ἐστὶν ἡ Πύλη, ἣτις, κατὰ τὸ 1477, ὠχυρώθη διὰ στρογγύλων πύργων, φαινομένων ὡς ἀνεμόμυλοι.

Ἐν Ἀμβούργῳ ἐπέστρεψα μετὰ τοῦ κ. Γόρδισσεν, ἐξενίσθην δὲ ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ Ἑπόγειον (Cave) τοῦ Walker, τὸ ἐπισημότερον τῶν ἐστιατορίων τῆς πόλεως, καὶ εἶτα εἰς τὸ θεωρεῖόν του εἰς τὸ θέατρον. Περὶ δὲ τὸ μεσονύκτιον ἀπῆλθον εἰς Βερολίνον.

Ἄμα δ' ὡς ἀφίχθην, ἵνα μὴ ἀφήσω ἀνενέργητα τὰ ἐξ Ἀθηνῶν μοι ἐπιστελλόμενα, παρέστησα εἰς τὸ Ἑπογειοῦν τὰς ἀξιώσεις ἡμῶν, τοῦ νὰ μὴ παραμεληθῶσιν ὑπὸ τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν Ἑλλήνων τὰ δικαιώματα· ἀλλὰ καὶ ὁ Ἑπουργὸς Bülow καὶ ὁ Ἑφυπουργὸς Ράδοβιτς καὶ πάντες μεθ' ὧν συνδιελέχθην, μοι εἶπον τὸ αὐτό, ὅτι ἡ Εὐρώπη ἐπιθυμεῖ τὴν εἰρήνην, καὶ θὰ ἐβλάπτομεν καιρίως τὰ συμφέροντα ἡμῶν, εἴτι ἐπράττομεν πρὸς τὴν τάσιν ταύτην ἀπαῖδον.

Ἔλαβον δὲ τηλεγράφημα τοῦ Ἑπουργοῦ Κοντοσταύλου ἐπιπληττόν με, διότι δὲν ἐτηλεγράφησα εἰς τὴν κυβέρνησιν τὰ συμβαίνοντα· ἀλλ' ἀπήντησα ἀμέσως ὅτι οὐδὲν ἐδυνάμην νὰ τηλεγραφήσω, ὅτε οὐδὲν συνέβαινε. Μετὰ δὲ ταῦτα διετάχθην αὐθις νὰ ζητήσω νὰ μετάσχη καὶ ἡ Ἑλλὰς τοῦ μελετωμένου Συνεδρίου διὰ τ' ἀφορῶντα τὴν Βουλγαρίαν. Καὶ τοῦτο μὲν ἔπραξα· ἀλλ' ἡ ἀπάντησις, ἣν ἔλαβον πανταχόθεν, ἦν ὅτι, ἂν τοῦτο ἐχορηγεῖτο εἰς τὴν Ἑλλάδα, θὰ ἐζητεῖτο ὑπὸ πάντων τῶν μικρῶν κρατῶν. Ἄλλως τε δ' ὅτι ἡ Γερμανία δὲν θ' ἀνθίστατο εἰς τὴν ἡμετέραν ἀξίωσιν, ἂν συγκατένευον εἰς αὐτὴν αἱ κυρίως ἐνδιαφερόμεναι Δυνάμεις, ἡ Ῥωσσία καὶ ἡ Αὐστρία. Ἐγραψα, ἐπομένως, τῷ Βραΐλα καὶ τῷ Ἑψηλάντη νὰ ἐρευνήσωσι, τί φρονοῦσι περὶ

τούτου αἱ δύο αὐλαί: τῷ δὲ Βασιλεῖ, ὅτι καλὸν ἐστὶ νὰ μὴ εἴμεθα ἀνέτοιμοι, διότι, «ἂν ἡ Ῥωσσία ἐρεθισθῇ», ὁ πόλεμος ἐδύνατο νὰ προκύψῃ, μὴ ὦν τότε ἡμῖν ὠφέλιμος.

Ἐκ δὲ Κοπενάγης μοὶ ἐτηλεγράφησεν ὁ Ὑπασπιστὴς Γηλ-δεγκρόν, ὅτι ὁ Βασιλεὺς ἠσθένει εἰς βαθμὸν, ὥστε ἠδυνάτει ν' ἀναγνώσῃ, ἃ τῷ ἔπεμπον ἔγγραφα. Μετ' ὀλίγον ὁμως μοὶ ἐτηλεγραφήθη ἡ ἀνάρῳσίς του.

Δυσσαρεστότατόν τι δὲ μοὶ συνέβη τῇ 7)19 Μαΐου, ὅτε, προσκληθεὶς εἰς Ποτσδάμην εἰς ἑσπερίδα τοῦ Διαδόχου, ἔφθασα εἰς τὸν σταθμὸν ἀκριβῶς, καθ' ἣν στιγμὴν εἶδον ἤδη ἀναχωρήσασαν τὴν ἀμαξοστοιχίαν, ὥστε δὲν ἐπρόφθασα, καὶ ἠναγκάσθην νὰ τηλεγραφήσω ὅτι ἠσθένησα, ὡς τὸ αὐτὸ ἀπήντησα καὶ τῷ Βεγκεν-δόρφ, Γραμματεῖ τῆς Ῥωσικῆς Προσβείας, παρ' ᾧ ἐπίσης προσεκλήθην, ἵν' ἀπαντήσω τὸν Πρίγκηπα Λεϋχτεμβέργ. Ἦσαν δὲ παρὰ τῷ Διαδόχῳ οἱ Ῥάδοβιτς, ὁ Φίλιππόρον, ὁ Κούρτιος κτλ.

Ἦλθε δὲ τῇ 24 Μαΐου (5 Ἰουνίου) ἡ εἶδησις, ὅτι ὁ Σουλτάνος ἠνέωξε τὰς φλέβας του διὰ τῆς ψαλλίδος, ἢ ὑσθότερον ὅτι τῷ τὰς ἠνέωξαν, καὶ ἐγὼ ἐσηκολούθησα γνωμοδοτῶν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον νὰ μένωμεν μὲν ἡσυχῇ, ἵνα οὐδεμίαν ἀναλάβωμεν εὐθύνην τῶν ἴσως συμβησομένων, ἀλλὰ δραστηρίως νὰ παρασκευαζώμεθα, ἵνα αἱ περιστάσεις μὴ μᾶς διαφύγωσιν.

Ἄμα ἀφίχθεις τὸ πρῶτον εἰς Βερολίνον, ἐρευνήσας, εἶχον πληροφορηθῆ ὅτι, εἰς τὰς δημοσίας ἀποθήκας ὑπῆρχον πολλαὶ μυριάδες ὄπλων Chassepot ἀνεπάφων, ὧν οὐδεμία χρῆσις εἶχε γίνῃ ἐπὶ τοῦ πολέμου, οὐδ' ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ τοῦ λοιποῦ, τῆς Γερμανίας παραδεχθείσης ἄλλο ἐντελέστερον ὄπλων σύστημα. Συνδιαλεχθεὶς ἐπομένως μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν κ. Κάνεκε, ἔγραψα εἰς Ἀθήνας, ὅτι δυνάμεθα νὰ λάβωμεν ὅσα ἠθέλομεν ἐκ τῶν ὄπλων τούτων, πρὸς δραχμὰς περίπου 20 τὸ ἔν. Ἐδύναντο δὲ νὰ χρησιμεύσωσι καὶ εἰς τὸν στρατὸν ἡμῶν, καὶ νὰ μείνωσιν εἰς τὰς ἀποθήκας τῆς Ἑλλάδος ἀποτεταμιευμένα δι' ἐνδεχομένας περιπετείας. Καὶ ἐπὶ μακρὸν μὲν ἔμεινα ἄνευ ἀπαντήσεως καὶ ὁδηγιῶν. Τέλος δ' ἐπέμφθη Ἐπιτροπή, προεδρευομένη ὑπὸ τοῦ κ. Μάνου, ἐντελῶς δ' ἄσχετος μετ' ἐμοῦ, ἥτις,

ἀγνοῶ διὰ τίνας λόγους, ἀποποιηθεῖσα τὴν ἄμεσον μετὰ τῆς Γερμανικῆς Κυβερνήσεως διαπραγματεύσειν, συνεβλήθη μετὰ τινος Ἰουδαίου μεσίτου Levinstam, ὅστις, ἐπὶ ἀνωτέραις τιμαῖς, τῇ ὑπεσχέθη ἄλλα ὅπλα, ἀλλὰ μόνον τὰ ἡμίση αὐτῶν εὐρέθησαν εἰς κατάστασιν, ἵνα ὅπως δήποτε, χρησιμεύσωσιν. Οὐδ' ἐφρόντισε παντάπασιν ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ ἔλθῃ εἰς σχέσεις μετὰ τοῦ τότε ἐν Βερολίνῳ οἰκοῦντος Στρατηγοῦ Βερδάν, μεθ' οὗ ἐγὼ ἐπίσης διετέλουν εἰς διαπραγματεύσεις.

Ἐξ Ἀθηνῶν ὁ Ἄγγελος Βλάχος μοι ἔπεμψεν ἔμμετρον μετάφρασιν τοῦ Φειδίου του, διὰ νὰ τὴν δημοσιεύσω ἐν τῇ Rundschau τοῦ Ροδενβεργ' ἀλλ' οὗτος μοι εἶπε, πρῶτον μὲν ὅτι δὲν δημοσιεύει ποιήματα, εἶτα δ' ὅτι ἡ μετάφρασις ἦν κακίστη καὶ ἐκδόσεως ἀνεπίδεκτος. Τότε, κατὰ παράκλησίν μου, ἡ κυρία Hohenhausen ἀνέλαβε νὰ τὴν διορθώσῃ. Ἀλλὰ καὶ αὕτη, ἐπιχειρήσασα, ἀπέσχε τοῦ ἔργου. Ὁ δ' ἐκδότης Καλβάρης, εἰς ὃν τέλος κατέφυγον, ὑποσχεθεὶς ἐπίσης νὰ ἐπιφέρει τὰς δεούσας διορθώσεις, εὔρε καὶ αὐτὸς ἀκατόρθωτον πᾶσαν διορθώσιν.

10 Τῇ 5)17 Ἰουνίου ἐδείκνυσα μετὰ πολλῶν ἐπὶ ἐπιστήμη ἰδίως διακρινομένων παρὰ τῷ Πρίγκιπι Μείνιγγεν, ὅστις μᾶς ἔπαιξεν ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου μέρη τινὰ μουσικῆς τῶν χορῶν τῶν Περσῶν τοῦ Αἰσχύλου, ἣν συνέθεσε.

Μετ' ἄλλων πάλιν ἐνδόξων ἐπιστημόνων συνεστιάσθημεν, ἐγὼ καὶ ἡ σύζυγός μου, μετὰ τινος ἡμέρας παρὰ τῷ κ. Bunsen. Ἦσαν δ' οἱ γνωστότεροι τῶν συνδαιτυμόνων οἱ Max Müller, Dunken, Hübner, μετὰ τοῦ γλωσσολόγου Abel. Παρὰ δὲ τῷ μεγάλῳ Αἰγυπτιολόγῳ Λεψίῳ συνεστιάσθη μετὰ τῶν Treischke, Κουρτίου, Βαπτενβάχ, Βέβερ καὶ ἄλλων,

Θλιβερώτατον συμβὰν ἐβύθισεν εἰς πένθος τὴν οἰκογένειαν τῆς ἀνεψιᾶς μου κυρίας Δίξονος. Ὁ 18ετής υἱός της Κάρολος, ῥιφθεὶς εἰς τὸν ποταμὸν, ἵνα σώσῃ τὸν κινδυνεύοντα ἐξάδελφόν του, ἐκεῖνον μὲν ἔφερεν εἰς τὴν ὄχθην, ἀλλ' αὐτὸς ἐπνίγη.

Τῇ 1ῃ δὲ Ἰουλίου (ν) ἦλθεν ἡ εἶδησις, ὅτι οἱ Σέρβοι ἐκήρουξαν εἰς τὴν Τουρκίαν τὸν πόλεμον. Τότε, πορευθεὶς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, ὑπέδειξα τῷ κ. Ραδοβίτς, πόσον ἀνοήτως πράττει

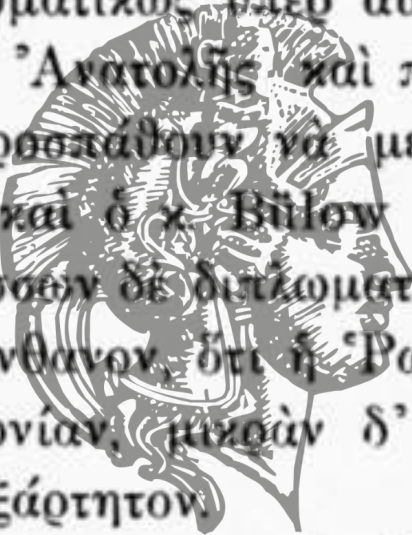
ἡ Πύλη μή, διὰ δικαίων παραχωρήσεων, ἐπιζητοῦσα ἡμῶν τὴν φιλίαν, διότι, ἂν ταχθῶμεν μετὰ τῶν ἐχθρῶν αὐτῆς, αὐτὴ θὰ πταίῃ, τῆς δ' Εὐρώπης τὸ συμφέρον ἔσται ἡμᾶς νὰ ὑποστηρίξῃ. Εἰς δὲ τὸν Κουμουνδοῦρον ἔγραψα ἐπανειλημμένως, ὅτι πρέπει ἀφεύκτως νὰ παρακινηθῶσι καὶ οἱ ἔξω Ἕλληνες νὰ ἐγείρῳσιν ἀπαιτήσεις, ἢ δ' Ἑλλὰς νὰ ὑποστηρίξῃ αὐτὰς διπλωματικῶς, ἐν ταυτῷ ἐπιταχύνουσα, ὅσον ἔνεστι, τὰς στρατιωτικὰς τῆς παρασκευάς, διότι ταύτην τὴν στιγμὴν ἐνόμιζον τὴν δι' ἡμᾶς καταλληλοτάτην πρὸς λύσιν τοῦ Ἀνατολικοῦ Ζητήματος, ὅτε πᾶσα ἡ Εὐρώπη θὰ ἦν ὑπὲρ ἡμῶν βεβαίως, μᾶλλον ἢ ὑπὲρ παντὸς ἄλλου ἀπαιτητοῦ τῆς ὀθωμανικῆς κληρονομίας. Ἐν τῇ ἀνατολικῇ δὲ θυέλλῃ, ἂν ἐξεγερθῶσι καὶ οἱ ἔξω ὁμογενεῖς, ὅτι ἡ Ἑλλὰς ὀφείλει νὰ μείνη κατ' ἀρχὰς ἐν εἰρήνῃ, διπλωματικῶς ὑπὲρ αὐτῶν ἐνεργοῦσα. Τὰς δὲ περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς Ἀνατολῆς καὶ περὶ τῆς θέσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἰδέας μου ἐπροσπάθουν νὰ μεταδώσω καὶ εἰς τὸ Γερμανικὸν Ὑπουργεῖον, καὶ ὁ κ. Βίλλων ἐφαίνετο πειθόμενος εἰς αὐτάς. Παρὰ Ῥώσους δὲ διπλωματῶν, μετ' ὧν συνδιελεγόμην καὶ συνεζήτουν, ἐμάνθανον, ὅτι ἡ Ῥωσσία θέλει μεγάλην μὲν καὶ ἀνεξάρτητον Σλαβονίαν, μικράν δ' ἐλευθέραν Ἑλλάδα καὶ Κωνσταντινούπολιν ἀνεξάρτητον.

Ὁ συντάκτης δὲ τῆς Βορειογερμανικῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος μεθ' οὗ πολλάκις περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς Τουρκίας διελεγόμην, τοσοῦτον ἐπέιθετο εἰς τὰς θεωρίας μου, ὥστε εἶπέ ποτε τῷ Ἀνδράσῃ καὶ τῷ Ἀμμερλέϋ, ὅτι οὐδεὶς, ὡς ἐγώ, γνωρίζει τὰ τῆς Ἀνατολῆς.

Εἰς ὠραίαν ἑσπερινὴν συναναστροφὴν μετὰ θεατρικῶν παραστάσεων παρέστην τῇ 4ῃ Ἰουλίου (v.) εἰς τοῦ Ἀμερικανοῦ Πρέσβευος Bancroft Davis, πανηγυρίζοντος τὴν ἑκατονταετηρίδα τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς πατρίδος του.

Τῇ δ' ἐπιούσῃ, ἐδέχθην τὴν ἐπίσκεψιν λίαν διακεκριμένου καὶ εὐπαιδευτοῦ νέου Ῥωμοῦνου, τοῦ μετὰ ταῦτα, ὡς Ὑπουργοῦ διαπρέψαντος, κ. Μαγιορέσκου.

Καὶ ἄλλην δ' ἐδέχθην τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐπίσκεψιν τῶν σοφῶν Hefter καὶ Greist, ὀλίγον ἐκπλήξασάν με, διότι ἦλθον νὰ μ' εὐ-

χαριστήσωσι, δι' ὃ ἔλαβον Ἑλληνικὸν παράσημον, χωρὶς ἐγώ, οὔτε νὰ προτείνω αὐτό, οὔτε περὶ αὐτοῦ νὰ ἐρωτηθῶ. Ὁ κ. Γναΐστ μάλιστα ἐξεπλήττετο, ὅτι ἔλαβε τὸ τῶν Ἀνωτέρων Ταξιαρχῶν, καὶ ἀπέδιδε τὴν ἑκτακτον ταύτην τιμὴν εἰς τὸ ὄστιν γαμβρὸς τοῦ ἐξοχωτάτου τῶν Ἑλληνιστῶν Α. Bodech. Τὸν ἀφῆκα δ' εἰς τὴν πεποιθήσιν ταύτην, καίτοι ἐννοῶν ὅτι τὸ ἔλαβε διότι ὁ ἡμέτερος Ὑπουργός, κ. Κοντόσταυλος, εἶχε ποτε φοιτήσῃ παρ' αὐτῷ, διδάσκοντι τὴν Πολιτικὴν Δικονομίαν.

Ἦρξατο δὲ τότε ἡ ἔκδοσις ἐν Βιέννῃ τῆς ἑφημερίδος *Messenger de Vienne*, συνταττομένης κατὰ τάσιν φιλελληνικὴν ὑπὸ Βολόφσκη, ὃν παντοίως, διὰ συστάσεων καὶ δι' ἀποστολῆς ἄρθρων καὶ πραγματειῶν ὑπεστήριξα, δι' ὃ καὶ οὗτος, ἐξ εὐγνωμοσύνης, οὐ μόνον μετάφρασιν (ὑπ' ἐμοῦ γενομένην) τριῶν διηγημάτων μου ἐξέδωκε τὸ πρῶτον εἰς ἐπιφυλλίδας καὶ εἶτα ὁμοῦ καὶ εἰς βιβλίον, ὃ ἀφιέρωσι τῷ κ. Ζάππα, ζητήσας καὶ λαβὼν τὴν περὶ τούτου ἀδειάν μου, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ πρώτῳ ἀριθμῷ του κατάχρησιν ἐποιήσατο τοῦ ὀνόματός μου, περὶ οὗ ἔσπευσα νὰ τῷ γράψω ἀμέσως, διαμαρτυρούμενος. Τῷ δ' ἐν Ὀδησσῷ ἡμετέρῳ Προξένῳ, ὅστις ἐδίσταζε νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν ἑφημερίδα, διότι, ὑπὸ Πολωνοῦ γραφομένη, ἐπόμενον ἦν νὰ πρεσβεύῃ ἀρχὰς ἀντιῶσσικὰς, ἔγραψα ὅτι τοῦτο οὕτω δὲν εἶχε, διότι ἡ ὑποστήριξις τῶν συμφερόντων τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἦν ἡ κλῆσις αὐτῆς.

Προσφιλέστατον δὲ καὶ θλιβερόν δῶρον ἔλαβον τότε ἐξ Ἑλλάδος, τὴν φωτογραφίαν τοῦ τάφου τοῦ Αἰμυλίου μου, φεῦ, ὅ,τι μόνον ἐπὶ γῆς μᾶς μένει τοῦ παμφιλτάτου υἱοῦ μου, ὅστις, ἂν ἔζη, θὰ ἦν τὸ καύχημα ἡμῶν καὶ ἀγλαΐσμα τῆς Πατρίδος του.

Ἀφ' ἑτέρου δὲ χαρᾶς ἐνεπλήσθην δεχθεὶς ἐν Βερολίνῳ τὸν φίλτατόν μοι Ἀριστείδην, ὑγιέστατον, κατὰ τὸ φαινόμενον, μετὰ τῆς συζύγου του, τὰ δὲ παιδιά του εἶχαν μείνη εἰς Λιβόρνον, ἔνθα ἐπέμψαμεν τὸν Ὄθωνα νὰ τὰ παραλάβῃ. Μετ' ὀλίγας δ' ἡμέρας ἔφθασε καὶ ὁ Εὐγένιος παρ' ἡμῖν.

Περὶ τὸν αὐτὸν δὲ χρόνον ἔλαβον ἐξ Ἀγγλίας ἐπιστολὴν τοῦ σοφωτάτου τῶν Ἰνδολόγων Max Müller, στενωῶς συνιστῶντά

μοι τὸν Ἑλληνα Μυριανθέα (ὁμώνυμον τῷ ἡφμερίῳ τῆς ἐν Λονδίνῳ Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας), ὡς ἐξόχως εἰδήμονα τῆς σανσκριτικῆς γλώσσης καὶ ἀρχαιολογίας, καὶ ἔπεμψα ἀμέσως αὐτὴν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, παριστῶν ὅτι ἀξιοπρεπὲς καὶ ἀναγκαῖον διὰ τὸ Ἑλληνικὸν Πανεπιστήμιον νὰ συστηθῆ εἰς αὐτό, διὰ τοὺς ἐξ ἐπαγγέλματος φιλόλογους, ἔδρα τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἐν ἧ ἡ Σανσκριτικὴ τὴν πρώτην κατέχει θέσιν. Ἄλλ' αἱ παραστάσεις μου οὐδεμίαν εὐρον ἠχώ, καίτοι πολλάκις ἔκτοτε ἐπαναληφθεῖσαι, καθ' ὅσον καὶ τοῦ Max Müller αἱ πρὸς ἐμὲ καὶ ἔγγραφοι καὶ προφορικαὶ συστάσεις πολλάκις ἐπανελήφθησαν, καὶ εἰς ἀπόδειξιν μοι ἔπεμψε καὶ ἔργον τοῦ νέου Ἑλληνοσ περὶ τινος ἰνδοελληνικοῦ μυθολογικοῦ ζητήματος. Ὁ κ. Μυριανθεὺς ἀπῆλθε ζητήσας θέσιν εἰς Ἀμερικὴν.

Τῇ 15)27 Ἰουλίου, μεταβάς, μετὰ τῆς νύμφης μου Λουκίας, εἰς Ποτοδάμ, ἐπεσκέφθην τὸν Πρόσβυν τῆς Ἀγγλίας L. Oddo Russel, ὅστις, ἐν μακρᾷ συνδιαλέξει περὶ τῆς τότε καταστάσεως τῶν πραγμάτων, μοι εἶπεν, ὅτι, κατὰ τὰς θεωρίας τοῦ Δέσφου, ὀρθοτέρας κατ' αὐτὸν τῶν τοῦ Δισραήλ, ἢ Τουρκία τάχιστα ἐχώρει πρὸς τὴν διάλυσίν της, ἢ δ' Ἀγγλία οὐδόλως ἐπιδιώκει αὐτῆς τὴν σωτηρίαν, ἀλλὰ μόνον οὐδετερότητα τηρεῖ ἐν τῇ παρουσίᾳ τῶν πραγμάτων θέσει. Περὶ τοῦ ὅτι ὁ Σουλτάνος ἐδολοφονήθη, οὐδεμίαν εἶχεν ἀμφιβολίαν, τὸν δ' ἐν Βερολίῳ Πρόσβυν τῆς Τουρκίας ἐξετίμα, ὡς λίαν ἀπλοϊκόν. Ἄλλ' ἐν τοῖς τότε πράγμασιν οὐδένα ἔβλεπε λόγον, ἵνα ἡ Ἑλλὰς περιμένη ἀμοιβὴν παρὰ τῆς Εὐρώπης, ἥτις οὐδὲ τοῖς ἔξω Ἑλλησὶ τι θὰ δώση, ἐν ὅσῳ ἡ Τουρκία διατηρεῖται. Τούτων ὅμως ἀκριβῶς τ' ἀντίθετα μοι ἐπέστελλεν ὁ Ὑψηλάντης, ὅτι ἐν Βιέννῃ τῷ ὑπεσχέθησαν ἀμοιβὴν διὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἄλλ' ἂν ὑπεσχέθησαν, δὲν ἐτήρησαν τὴν ὑπόσχεσιν, ἐγὼ δὲ δὲν ἐδυνάμην νὰ ἐννοήσω ἀμοιβὴν τίνος ἢ διὰ τί. Ἐξ Ἀθηνῶν δὲ ἡ γνώμη τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Κοντοσταύλου ἦν, ὅτι τὰ πάντα ἔχομεν νὰ περιμένωμεν παρὰ τῆς Ἀγγλίας, καὶ μοι ἔγραφεν, ὡς ἀπαιτῶν νὰ τῷ εἰπῶ ὅτι ἡ Γερμανία συμπράττει μετὰ τῆς Ἀγγλίας, ἐν ᾧ, ἐξ ἐναντίας, κατὰ πάσας τὰς παρατηρήσεις μου, ἐφαίνετο λίαν δυσηρησθημένη κατὰ

τῆς τότε Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως. Ἦρξατο δὲ τότε λόγος γινόμενος καὶ περὶ συγκροτήσεως εὐρωπαϊκοῦ Συνεδρίου πρὸς κανονισμόν τῶν ἐν ταῖς Σλαυϊκαῖς χώραις τῆς Τουρκίας ἀνησυχιῶν, ἃς ἐξήγειραν αἱ ἐν Βουλγαρία ὤμοιτες.

Ἐγὼ δέ, ἐν ὅσῳ ἔβλεπον τοὺς Σλαύους μαχομένους ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας των, ἤθελον, καὶ ἐπισήμως τε καὶ ἰδιωτικῶς ἔγραφον πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Κοντόσταυλον καὶ τὸν Πρωθυπουργὸν Κουμουνδοῦρον, νὰ μὴ ἴστανται ἀπαθεῖς οἱ ἔξω Ἕλληνες, νὰ ἐγεροθῶσι καὶ αὐτοί, ἵνα μὴ μείνωσιν ἀμέτοχοι τῆς διανομῆς τῶν βραβείων κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς νίκης, ἢ δ' ἐλευθέρα Ἑλλάς, ἐν εἰρήνῃ διατελοῦσα, κατὰ τὴν ἀξίωσιν τῆς Εὐρώπης, νὰ ὑποστηρίξη μὲν ἐκείνους διὰ λόγου, διὰ διπλωματικῆς παρεμβάσεως καὶ διὰ παντὸς θεμιτοῦ τρόπου, νὰ χορηγῇ δ' ἐγγυήσεις εἰς τὴν Εὐρώπην, περὶ τοῦ ὅτι ὁ Ἑλληνισμὸς ἔσται τὸ στοιχεῖον τοῦ πολιτισμοῦ ἐν Ἀνατολῇ, καὶ ἐν τέλει ὅταν ἡ ἀποχὴ αὐτῆς καταστῇ ἀδύνατος, νὰ κατέλθῃ ἐπίσης εἰς τὸν ἀγῶνα. Ἀλλ' αἱ γνῶμαι καὶ προτροπαί μου ὄλησιν ἠσκήσιν ἐπιρροὴν ἐν Ἀθήναις.

Ἐν δὲ Κρήτῃ διεδόθη ἡ εἰδήσις ὅτι ἐνέργειαι ἐγένοντο ὅπως ἡ νῆσος κηρυχθῆ ἡγεμονία ἀνεξάρτητος, καὶ ἐκλέξη, ὡς ἡγεμόνα αὐτῆς, τὸν... Ὑψηλάντην, περὶ οὗ ἐνομίζετο ὅτι πολλὰ ἑκατομμύρια εἶχεν ἀρτίως κληρονομήσῃ παρὰ τοῦ ἀποβιώσαντος πενθεροῦ του. Πολλοὶ μάλιστα ἐπίστευον ὅτι ταῦτα προήρχοντο ἐκ πρωτοβουλίας αὐτοῦ τοῦ Ὑψηλάντου. Ἐγὼ δέ, θεωρῶν τὴν τοιαύτην ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος μόνωσιν τῆς Κρήτης ἐπιβλαβεστάτην, δὲν ἔλειψα νὰ γράψω περὶ τούτου εἰς τὸν Ὑψηλάντην, ὅστις ἠρνήθη ὅτι τῷ ἔγιναν προτάσεις ἢ ὅτι τὰς δέχεται.

Τῇ 18)30 δέ, ἀναχωρήσαντος εἰς ἄδειαν τρίμηνον τοῦ Γραμματέως μου Ἀργυροπούλου, ἐζήτησα νὰ μοὶ πεμφθῇ ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ, ὡς ἀντικαταστάτης του, ὁ ἐν Βιέννῃ Ἀλ. Σκουζές, ὅπερ ὁμως δὲν ἔγινε.

Ἐπισκέψεις δ' ἔσχον ἐξ Ἀθηνῶν τοῦ ζωγράφου Φ. Μαργαρίτου, ἐλθόντος πρὸς πώλησιν πλουσίας νομισματικῆς συλλογῆς, ἣν εἶχε καταρτίσῃ, καὶ συγχρόνως καὶ τοῦ πολλὰ περὶ γεωγραφίας τῆς Μακεδονίας γράψαντος Κ. Δήμιτσα.

Ὁ δὲ Πρίγκηψ Μείνιγγεν μοὶ ἀνήγγειλεν, ὅτι ἀπήρχετο εἰς Ἑλλάδα. Διατρίβοντος δὲ τότε τοῦ Βασιλέως εἰς Δανίαν, μοὶ ἐμήνυσεν ὁ Αὐτοκράτωρ, ὅτι ἐπιθυμεῖ πολὺ νὰ τὸν ἴδῃ ἐν Βερολίῳ, περὶ οὗ καὶ ἔσπευσα νὰ εἰδοποιήσω τὴν Α. Μ., καὶ τῇ 6)18 Αὐγούστου ἔλαβον τηλεγραφικὴν ἀπάντησιν, ὅτι ὁ Βασιλεὺς θέλει μὲν ἔλθῃ, ἀλλὰ δὲν δύναται πρὸ τῆς 3 Σεπτεμβρίου.

Περίεργος δ' ἦν ἡ ἀτμοσφαιρικὴ κατάστασις κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, διότι, κατὰ τὴν 13)25 Αὐγούστου χιὼν πυκνὴ ἔπεσεν εἰς Γαστεῖν, καὶ τοσοῦτο ἦν τὸ ψύχος, ὥστε ἀνηγγέλθη ὅτι τρεῖς ἄνθρωποι ἀπέθανον ἐξ αὐτοῦ.

Κατ' αὐτὰς δὲ τὰς ἡμέρας ἐγκατέλιπεν ἡμᾶς ὁ εἰς ἐπίσκεψιν ἐλθὼν Εὐγένιος, καὶ ἀντ' ἐκείνου ἦλθε πρὸς ἡμᾶς, μετὰ δεκαπενθήμερου ἀδείας, ὁ Κλέων.

Κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀνέσεως ἐπεδιδόμεν ἑἰς τὴν γαλλικὴν σύνταξιν τῆς Ἱστορίας τῆς Νεοελληνικῆς Φιλολογίας.

ὑπὸ τῆς Ἡγεμονίδος Στούρτζα προσκλήθει εἰς Βάδεν περὶ τὰ μέσα Αὐγούστου, ἠναγκάσθην ν' ἀποπειρῶ, πρῶτον διότι εἶχον τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Ἀριστείδου, καὶ δεύτερον διότι ἤμην ἄνευ Γραμματέως. Ἐπαναληφθείσης δὲ τῆς προσκλήσεως μετὰ ἕνα μῆνα, ἠτοιμάσθην ν' ἀπέλθω, ὅτε, τηλεγραφικῶς ἀγγελθέντος μοι ὅτι ὁ ἡμέτερος Βασιλεὺς ἔρχεται εἰς Βερολίνον, ἠναγκάσθην νὰ γράψω τῷ Αὐθέντη, ὅτι ἀναβάλλω τὴν ἔλευσίν μου. Προσεκάλεσε δ' ὁ Αὐτοκράτωρ τὸν Βασιλέα νὰ κατοικήσῃ εἰς τὰ Ἀνάκτορα, καὶ ἠρώτησε, ἂν ἐπιθυμῇ νὰ παρευρεθῇ εἰς τὰ ἐπικείμενα Μεγάλα Γυμνάσια. Διετάχθην ὅμως ν' ἀπαντήσω, ὅτι ὁ Βασιλεὺς θὰ κατοικήσῃ εἰς ξενοδοχεῖον, καὶ περὶ τῶν Γυμνασίων, ὅτι θ' ἀποφασίσῃ ἀφ' οὗ ἔλθῃ. Εὗρε δὲ τὴν ἀπάντησιν ὁπωσοῦν ἀποτομον ὁ Αὐλάρχης Κόμης Rücklen, καὶ μὲ παρεκίνησε νὰ τὴν χρωματίσω πως, ὅταν τὴν κοινοποιήσω, ὅπερ καὶ ἔπραξα. Ἐνοχίασα δὲ δωμάτιον εἰς τὸ Αὐτοκρατορικὸν Ξενοδοχεῖον· ἀλλ' αἴφνης ἄλλο τηλεγράφημα μοὶ ἀνήγγειλεν, ὅτι ὁ Βασιλεὺς ἀναβάλλει τὴν ἔλευσίν του, ὥστε ἔσπευσα ν' ἀκυρώσω τὴν ἐνοικίασιν, ὁ δ' Αὐτοκράτωρ ἀπῆλθεν εἰς τὰ γυμνάσια καὶ τοῦ Βασιλέως ἡ ἀπουσία ἤρχισε παρεξηγουμένη, καὶ ἑφημερίδες τινὲς διέδιδον,

ὅτι ὁ Βασιλεὺς δὲν θὰ ἐπέστρεφεν, ἂν ἡ Κρήτη δὲν ἐδίδετο εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Τέλος τῆ 24 Σεπτεμβρίου (6 Ὀκτωβρίου), προσκληθεὶς τηλεγραφικῶς, ἀπῆλθον εἰς Ἀμβούργον, ὅπου, τῆ ἐπαύριον, ἀφίχθη καὶ ὁ Βασιλεὺς μετὰ τῶν τριῶν Ἡγεμονοπαίδων καὶ τῆς μητρὸς του, τῆς Βασιλίσσης τῆς Δανίας, καὶ μοὶ εἶπεν ὅτι τὸν Αὐτοκράτορα, διατρίβοντα ἤδη ἐν Βάδεν, θέλει μεταβῆ νὰ συναντήσῃ ἐκεῖ. Ἄφ' οὗ δὲ μετὰ τῆς Βασιλικῆς συνοδείας ἐπεσκέφθην τοὺς λιμένας τοῦ Ἀμβούργου καὶ τὰς ὄχθας τῆς Ἑλβης, παρεκάθησα ἐν τῷ ξενοδοχείῳ εἰς τὴν Βασιλικὴν τράπεζαν παρὰ τῆ φιλοφρονεστάτῃ καὶ ἐπιεικεστάτῃ Βασιλίσση τῆς Δανίας· εἶτα δὲ τὴν νύκτα πᾶσαν ὀδαιπορήσαντες διὰ τοῦ σιδηροδρόμου, ἐφθάσαμεν τὴν ἐπιούσαν περὶ τὰς 10 εἰς Φραγκφόρτην, ὅθεν ἡ Βασιλικὴ οἰκογένεια, μετὰ τοῦ Διαδόχου τῆς Δανίας, ὃν ἐκεῖ ἀπῆντησεν, ἀπῆλθεν εἰς Ρουμπεγκάϊμ, τὸ κοινὸν ἐπίσημον συνεντευκτήριον τῆς Δανικῆς οἰκογενείας, ἐγὼ δὲ, μετὰ τὸ πρόγευμα, μετέβην εἰς Βάδεν. Καθ' ὁδὸν ἀπῆντησα τὸν κ. Χαϊζή Λαζάρου μετὰ τῆς συζύγου του (τὸ γένος Ῥεταίνα), ἀπερχομένης εἰς Παρισίους πρὸς θεραπείαν τῶν πασχόντων τῆς ὀφθαλμῶν. Φθὰς δὲ περὶ τὰς 5 1/2, ἐγενόμην περιχαρῶς δεκτὸς ὑπὸ τοῦ Αὐθέντου Στούρζα, καὶ διὰ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ Ὑπασπιστοῦ, πρίγκηπος Ῥαδζιβίλλ, ἀνήγγειλα εἰς τὸν Αὐτοκράτορα τὴν ἔλευσιν τοῦ Βασιλέως, δι' ὃν ἐνφκίασα εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς Ἀγγλίας δωμάτια.

Τῆ ἐπαύριον ὅμως (Δευτέραν), ἐλθὼν πρὸς ἐμὲ ὁ κ. Ῥάδοβιτς, μοὶ εἶπεν ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ περιέμενε τὸν Βασιλέα ἤδη τὴν Κυριακὴν, ἀλλ' ἤδη, ἐξ αἰτίας τῶν γυμνασίων, δὲν θὰ δυνηθῆ νὰ τὸν δεχθῆ εἰμὴ τὴν Τετάρτην, καὶ τοῦτο ἔσπευσα καὶ νὰ γράψω καὶ νὰ τηλεγραφήσω, ὥστε ὁ Βασιλεὺς ἀφίχθη τῷ ὄντι μόνον τὴν Τετάρτην 29 Σεπτεμβρίου (11 Ὀκτωβρίου) περὶ μεσημβρίαν, καὶ ἐγένετο δεκτὸς εἰς τὸν σταθμὸν ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος.

Συνοδεύσας δὲ τὸν Βασιλέα εἰς τὸ ξενοδοχεῖόν του, ἐκλήθη καὶ παρεκάθησα εἰς τὸ πρόγευμα. Ἐπ' αὐτοῦ τῷ ἔφερον ἐπισκεπτήριον, ὃ ἀναγνοὺς ὁ Βασιλεὺς, ἀπῆντησεν ὅτι εὐχαριστεῖ καὶ

θέλει ἐπιστρέψη ὁ ἴδιος τὴν ἐπίσκεψιν. Ἦν δὲ τῆς ὥραιας κυρίας Ῥοβερέδου, συζύγου τοῦ ποτὲ Πρέσβεως τῆς Πορτογαλλίας ἐν Δανία. Εἶτα δὲ παρηκολούθησα τὸν Βασιλέα, ἐπισκεφθέντα τὸν Αὐτοκράτορα καὶ τὸν Μέγαν Δοῦκα καὶ τὴν Μεγάλην Δούκισσαν τοῦ Βάδεν (γαμβρὸν καὶ θυγατέρα τοῦ Αὐτοκράτορος), καὶ εἰς ἀμφοτέρας τὰς ἐπισκέψεις, κατὰ τὴν ἐθιμοταξίαν, ἐμείναμεν οἱ τὸν ἐπισκεπτόμενον συνοδεύοντες μετὰ τῆς συνοδείας τῶν πρὸς οὓς ἡ ἐπίσκεψις. Κατὰ τὰς 5 1/2 δέ, προσκληθεὶς ἐκάθησα εἰς τὸ Αὐτοκρατορικὸν γεῦμα, μεταξὺ τοῦ Αὐλάρχου Πύκλερ καὶ τοῦ κ. Κρεπίβιτς, καί, ὅτε ἐπεστρέψαμεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ὁ Βασιλεὺς μοὶ ἔδωκε τὴν ἄμαξάν του, καὶ ἓνα Μεγαλόσταυρον τοῦ Σωτήρος, ἵνα φέρω αὐτὸν εἰς τὸν Μέγαν Δοῦκα, ὅστις, μετὰ τὸ γεῦμα, εἶχεν ἐπιστρέψη εἰς τὸ μέγαρόν του, κείμενον εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὑπερκειμένου τῇ πόλει καλοῦ λόφου.

Τὸν Μέγαν Δοῦκα εὔρον μόνον ἐν τῷ γραφείῳ του, καὶ ἡ ὑποδοχὴ του ὑπῆρξεν ἐγκαρδιώτατη. Τὸ παράσημον ἐδέχθη μετὰ χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης, καὶ εἶπον εὐκαιρίαν διὰ μακρῶν νὰ τῷ ὁμιλήσω ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος, ὃ εἶχεν ἡ Εὐρώπη νὰ μὴ παραβλέψη τὴν Ἑλληνικὴν φιλίαν, ὅτε πᾶσα προσπάθεια κατεβάλλετο ὑπὲρ ἀπελευθερώσεως καὶ ἐνισχύσεως τῆς Σλαβικῆς.

Ἐπιστρέψας δ' ἐπορεύθην πρὸς τὸν κ. Ράδοβιτς καὶ ἀνήγγειλα καὶ αὐτῷ, ὅτι τῷ ἀπενεμήθη ὁ Μεγαλόσταυρος, ὃν καὶ τῷ ἐπέδωκα μετὰ δύο ἡμέρας. Ἐπειτα δ' ἀμέσως μετὰ τοῦ Βασιλέως ἐπέστρεψα πάλιν εἰς τὸ Δουκικὸν μέγαρον, ὅπου ἐδίδετο μεγάλη μουσικὴ ἔσπερις. Ἐλαβον δὲ τότε ἀφορμὴν νὰ ἐκτιμήσω τοῦ Βασιλέως ἡμῶν τὴν μεγάλην ἀφέλειαν τῶν τρόπων καὶ αἰσθημάτων. Ἀναβὰς δ' εἰς τὴν ἄμαξαν πρῶτος, εὐρέθη πρὸς τ' ἀριστερά. Ὅτε δ' ἐγὼ ἠθέλησα νὰ μεταβῶ εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην, «Κάθησον» μοὶ εἶπε, «τί σημαίνει; Εἶναι σκότος, κανεὶς δὲν μᾶς βλέπει». Καὶ οὕτως ἐμείναμεν.

Ἡ ἔσπερις ἦτο λαμπρά. Πᾶσαι αἱ ἐπισημότητες παρευρίσκοντο εἰς αὐτήν· μεταξὺ δὲ τῶν μουσουργῶν διεκρίνοντο δύο ἀδελφοί, πολλὰ παίξαντες ἐπὶ δύο κυμβάλλων ὁμοῦ, αἱ ἦσαν ἐναντίον ἀλλήλοις ἐστραμμένα. Ὅτι δὲ ὑπὲρ πάντα ἐθαύμασα,

ἦν ἡ τῶν τρόπων εὐγένεια τῆς Μεγάλης Δουκίσσης (τῆς θυγατρὸς τοῦ Αὐτοκράτορος), ἣτις, ἐν ἄλλοις, παρατηρήσασα ὅτι δὲν ἔκαθήμην καταλλήλως, ἵνα βλέπω τοὺς παίζοντας, μοὶ προσέφερον ἡ ἰδία ἔδραν καὶ μὲ παρεκάλεσε ν' ἀλλάξω θέσιν.

Ἐληξε δ' ἡ συναναστροφή περὶ τὰς 10^{1/2} καὶ τότε συναπῆλθον πάλιν μετὰ τοῦ Βασιλέως καὶ ἔμεινα πλησίον του εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ὅπου ἦλθε καὶ ἡ κυρία Ράδοβιτς, μέχρι τῆς 1 μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ὅτε ἡ Α. Μ. ἀνεχώρησε διὰ τοῦ σιδηροδρόμου. Τῇ δ' ἐπιούσῃ ἔμαθον παρὰ τοῦ κ. Ράδοβιτς, ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ μεγάλως ἠὲχαριστήθη ἐκ τῆς ἐπισκέψεως ταύτης.

Πολλοὶ δὲ διητῶντο τότε ἐν Βάδεν ἐπίσημοι, ὡς ὁ πρίγκηψ Furstemberg μετὰ τῆς χαριεστάτης θυγατρὸς του, ὁ ποτὲ ἐν Ἀθήναις Πρέσβυς τῆς Ρωσσίας κ. Πεοσιάνης μετὰ τῆς συζύγου του, καὶ ὁ ποτὲ ἐν Ἀθήναις ἐπίσης Γραμματεὺς τῆς Ρωσικῆς Πρεσβείας Πρίγκηψ Γαγάριν μετὰ συγγενῶν, ἡ οἰκογένεια τοῦ ποτὲ ἐν Ἀθήναις Πρέσβυς τῆς Αὐστρίας Βαρόνου Τέστα, ὁ ἄλλοτε ἐν Παρισίαις συναδέλφος μου Πρέσβυς τῆς Βασιλείας Ἰταγίουβάς, ὁ τῆς Πρωσσίας κ. Φλέμιγγ, οὗ ἡ γυνὴ ἦν θυγάτηρ τῆς Βετίνας Ἄρνιμ, περιφῆμου διὰ τὴν φιλίαν, ἣτις τὴν συνέδεε μετὰ τοῦ Γαίτου, ἡ ὠραιότατη κυρία Βαλασέλσκη, ἀδελφὴ τοῦ Σκοβελέφ, ἡ κυρία Μαλθσάν, ἥς ἀνωτέρω ἐμνημόνευσα, ἡ καθ' ἑσπέρας σχεδὸν φιλοξένως δεχομένη κυρία Mühlens, ὁ Πρόξενος τοῦ Βελγίου Lejeune μετὰ τῶν ὠραίων του θυγατέρων, ὁ εὐφυῆς καὶ πολύγλωττος Πρέσβυς τῆς Ρωσσίας ἐν Βάδεν κ. Koloszyh καὶ ἄλλοι διάφοροι. Συνεχῶς δ' ἔβλεπον τὴν Ρωσίδα κυρίαν Βερατίνσκη, ἐκ τῆς Καυκασίας οἰκογενείας Ἀβαμελέα, Κυρίαν τῆς Τιμῆς ἐπὶ Αὐτοκράτορος Νικολάου, ἀγγινουστάτην δὲ καὶ λογιωτάτην, μετὰ μεγίστης εὐχερείας ἀγγλιστὶ στιχουρογοῦσαν. Παρ' αὐτῇ ἐνίστε τὸ ἑσπέρας ἤρχοντο εἰς στενώτατον κύκλον ὁ Αὐτοκράτωρ καὶ ἡ Αὐτοκράτειρα, καὶ τότε πάντοτε, κατ' ἄδειάν των, καὶ ἐγὼ προσεκαλούμην. Ἐγνωρίσθην δὲ παρ' αὐτῇ καὶ μετὰ τῆς κυρίας Ριβέϊρα, χήρας Πορτογαλλίδος, ἀλλ' ἐκ γενετῆς Ρωσίδος, ἀνατροφούσης παρ' ἑαυτῇ τὴν ὠραίαν πρόσηβον ἀνεψιάν της, Πριγκήπισσαν Μίλαν Λαβάνοφ, πολὺ ἀπέχων τοῦ νὰ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

προϊδῶ τότε ὅτι αὕτη θὰ ἐγίνετό ποτε ἡ ἀνδραδέλφη τῆς θυγατρὸς μου.

Μετὰ τῶν εἰς τὰ πολιτικὰ δὲ μᾶλλον μεμυημένων παροίκων τῆς Βάδεν, ἐπιρροήν τινα δυναμένων νὰ ἐξασκήσωσι, δὲν ἔπαυον συνδιαλεγόμενος περὶ τῶν πραγμάτων τῆς Ἀνατολῆς, καὶ προσπαθῶν νὰ τοῖς ἀποδείξω πόσον ἐπιβλαβὲς εἰς τὰ συμφέροντα τῆς Εὐρώπης θὰ ἦν ἡ πολιτική, ἡ ἐπιτρέπουσα τὴν εἰς ὑπερβολὴν αὐξήσιν τῶν Σλαύων ἐν Ἀνατολῇ, ἄνευ ἀναλόγου ἀντισταθμίσεως ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου. Πολλὰ δ' ἰδίως συνδιελέγην περὶ Ἑλλάδος μετὰ τοῦ Πριγκηπος τῆς Βεϊμάρης, πατρὸς τῆς μελλούσης Βασιλίσης τῆς Βυρτεμβέργης, ᾧ ἐνέτυχον παρὰ τῆ κυρία Βαρατίνσκη. Ἄλλ' ἐκ τῶν πολλῶν, οὓς ἐπροσπάθουν νὰ πείσω, ὁ μὲν Πρέσβυς τῆς Γαλλίας ἐν Πρωσσία, Γοντῶ Βυρὼν (ὃν εἵλκυεν εἰς Βάδεν ἡ θερμὴ του φιλία πρὸς τὴν Ρωσίδα Πριγκήπισσαν Ὀβολένσκιαν), μοι ἔλεγεν ὅτι, ἂν, ἐκλιπούσης τῆς Τουρκίας ἐξ Εὐρώπης, διεδέχοντο αὐτὴν Σλαῦοι καὶ Ἕλληνες, θὰ ἐπέφερε τοῦτο γενικὴν ἀναστάτασιν, διότι οἱ διάδοχοι τῶν Τούρκων δὲν ἦσαν ἔτι ἕταμοι, ὁ δὲ Ἰταγιούβας, λόγου γενομένου περὶ πτώσεως τῆς Τουρκίας, ἔλεγεν, ὅτι ποτὲ δὲν θὰ συγκατένευον εἰς αὐτὴν οἱ Ἄγγλοι, φοβούμενοι τὴν ὀργὴν τῶν ἐν Ἰνδίαϊς ὀθωμανῶν ἢ Γερμανία δ' ὅτι δὲν θὰ ἐνεργήσῃ ἀνεξαρτήτως τῶν Ἀγγλων, ἵνα μὴ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς σχηματισμὸν τετραπλῆς συμμαχίας, ἐξ ἧς νὰ μένη ἀποκεκλεισμένη. Ἄλλ' ὅμως ἐπισημότετος ἀνὴρ ἐφρόνει ὅτι τὸ Ἀνατολικὸν ζήτημα δὲν δύναται νὰ λυθῆ, εἰμὴ ἂν πάντες οἱ ἐκεῖ χριστιανοὶ ταχθῶσιν ὑπὸ τὴν Ἑλλάδα.

Εἰς τὸν περίπατον, ἡμέραν τινα, ἀπήντησα τὴν κυρίαν Meyer, ἣν εἶχον γνωρίσῃ ἐν Βερολίνῳ παρὰ τῆ κυρία Σουσμάνν, ἀγοράσασαν ὠραιοτάτην ἀγροικίαν εἰς τὰς δενδροστοιχίας περὶ τὸ Βάδεν, καὶ ἐκεῖ τὴν ἐπεσκέφθην, κατοικοῦσαν μετὰ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῶν δύο θυγατέρων της. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἠναγκάσθη νὰ ἐκποιήσῃ αὐτήν, καθ' ὃ ἐκ θεμελίων φθειρομένην καὶ σηπομένην ὑπὸ τοῦ παρασίτου, τοῦ καλουμένου σπόγγος (Schwamm), ὃ πολ-
 ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἐν μιᾷ τῶν ἑσπερῶν (2)14 Ὀκτωβρίου) προσεκλήθην εἰς τῆς κυρίας Φλέμιγγ εἰς παράστασιν, ὑπὸ τῶν θυγατέρων της καὶ ἄλλων, μικρᾶς, λίαν ἐπιτυχούσης, κωμωδίας, ἣν εἶχε γράψῃ ἡ ἀδελφή της, κυρία Grimm, γυνὴ τοῦ ἐπισήμου Ἀκαδημαϊκοῦ. Ἐκεῖθεν δὲ μετέβην εἰς πολυάνθρωπον καὶ διακεκριμένην συναναστροφὴν τῆς Δουκίσσης Ἀμλτων, ἣς ἡ ὠραιότατη θυγάτηρ ἦν ἡ σύζυγος τοῦ Πρίγκηπος τοῦ Μονάκου, ἀφ' οὗ ὅμως ἔζη κεχωρισμένη. Ἐλθόντα δ' ἐπὶ δύο ἡμέρας πρὸς ἐμὲ καὶ τὸν Ὀθωνα ἐκ Καρλσρούης, ἐδέχθη εὐμενέστατα ὁ Ἡγεμὼν Στούρζας, καὶ εἰς τὰς θυγατέρας μου ἔπεμψεν εἰς Βερολῖνον τὴν φωτογραφίαν του, καὶ ἐν κυτίον κουραβέων.

Τῇ 8)20 Ὀκτωβρίου ἀνεχώρησεν ὁ Αὐτοκράτωρ, καὶ τῇ 14)26 ἡ Αὐτοκράτειρα, ἣτις, εἰς τὸν σταθμὸν, μοὶ ἐσύστησε τὰς ἐρχομένας Χαριάτη, περὶ ὧν μοὶ εἶχεν ἤδη μηνύση. Τῇ δὲ 16)28, ἀποχωρισθεὶς καὶ ἐγὼ τῆς φιλοξενίου ἡγεμονικῆς οἰκογενείας, ἐπισκεφθεὶς πρῶτον τὸν Ὀθωνα ἐν Καρλσρούῃ, εἰς Βερολῖνον ἐπέστρεψα τῇ 19)31.

Συγχρόνως δὲ μετ' ἐμοῦ ἐφθασε καὶ ὁ κ. Χαριάτης, ἀδελφὸς τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κερκύρας, συνοδεύων ἄλλου ἀποθανόντος ἀδελφοῦ δύο θυγατέρας καὶ ἐν μικρὸν παιδίον.

Ὅτε ὁ Ἡγεμὼν Στούρζας ὠκοδόμησεν ἐν Βάδεν εἰς τὴν κορυφὴν γραφικοῦ λόφου ὠραῖον ἐκκλησίδιον κορινθιακοῦ ῥυθμοῦ, εἰς ἐπικόσμησιν τοῦ τάφου τοῦ ἐκεῖ ἀποθανόντος υἱοῦ του, προσεκάλεσε τὸν τότε ἐφημέριον τῆς ἐν Βιέννῃ Ἑλληνικῆς ἐκκλησίας, ἵνα τὸ ἐγκαινιάσῃ. Παρευρεθεῖσα δ' εἰς τὴν θρησκευτικὴν ταύτην τελετὴν ἡ Αὐτοκράτειρα τῆς Γερμανίας, ἐγνώρισε τὸν ἐφημέριον, συνδιελέχθη μετ' αὐτοῦ διὰ μακρῶν καὶ τῷ ἔδωκε πολλὰ δείγματα εὐμενείας. Μετὰ παρέλευσιν δ' ἑτῶν, εἰς Ἀρχιεπίσκοπον Κερκύρας προχειρισθεὶς ὁ ἐφημέριος, ἀνήγγειλε τοῦτο δι' ἐπιστολῆς του εἰς τὴν Ἡγεμονίδα, καὶ συγχρόνως τῇ ἀπέφερε τὴν συμφορὰν, ἣτις ἐπῆλθεν εἰς τὴν οἰκογένειάν του διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἀδελφοῦ του, ἀφήσαντος ὄρφανὰ τέκνα πενόμενα. Τότε ἡ Αὐτοκράτειρα μεγαλοψύχως ἀπεφάσισε νὰ δεχθῇ, ὡς ὑπότροφον, εἰς τὸ ὑπ' αὐτῆς προστατευόμενον παρθεναγω-

γεῖον τῶν ἀπόρων ὑπαλλήλων ἐν Σαρλόττεμβουργ τὴν μίαν τῶν ὀρφανῶν, καὶ τὴν ἐπὶ ταύτης ἐπιτήρησιν μοὶ εἶχε συστήσῃ, ὅτε ἤμην εἰς Βάδεν. Μετὰ τῆς Αὐτοκρατορικῆς δ' ὑποτρόφου ἔπεμψεν ὁ Ἀρχιερεὺς καὶ τὴν πρεσβυτέραν αὐτῆς ἀδελφήν, ἵνα, ἰδίᾳ αὐτοῦ δαπάνῃ, καταταχθῇ εἰς τὸ αὐτὸ ἐκπαιδευτήριον, καὶ προσέτι καὶ τὸν μικρὸν ἀδελφόν των, ἵνα ταχθῇ εἰς τὸ Στρατιωτικὸν Σχολεῖον.

Καὶ τοῦτο μὲν τὸ τελευταῖον ἐγὼ παρεκώλυσα, καὶ ἔπεισα τὸν θεῖον νὰ φέρῃ τὸ παιδίον ὀπίσω εἰς τὴν Ἑλλάδα, διότι, μόλις ὀκταετής, καὶ ἀσθενικόν, οὐ μόνον τὴν γλῶσσαν καὶ τὸν ἔθνισμόν του, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν του τὴν ζωὴν θὰ διεκινδύνευεν. Αἱ δὲ νεάνιδες κατετάχθησαν εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ ἡ μὲν αὐτοκρατορικὴ ὑπότροφος ἔμεινεν ἐκεῖ ἐπὶ τριετία, διὰ δὲ τὴν πρωτότοκον, ἀναγκασθεῖσαν νὰ ἐξέλθῃ μετὰ ἐν ἔτος, διότι εἶχεν ἡλικίαν ὑπὲρ τὴν κεκανονισμένην, ἐμερίμνησα, τὸ ἐπ' ἐμοί, νὰ παραληφθῇ εἰς ἰδιωτικὸν κατάστημα, ὅθεν εἶτα μετέβη εἰς οἰκογένειαν, ὡς οἰκότροφος. Μετέβαινον δ' εἰς τὰς ἐξετάσεις τῆς ἄλλης ἀδελφῆς, εἰς αἷς καὶ ἡ Αὐτοκράτειρα παρευρίσκειτο, καὶ κατὰ τὰς ἑορτάς, παραλαμβάνομεν καὶ αὐτὴν καὶ τὰς ἐν τῷ αὐτῷ καταστήματι τρεφόμενας νέας Ῥωμουνίδας παρ' ἡμῖν καὶ ἐφέρομεν αὐτὰς εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν μου ἐκ Βάδεν, ἔλαβον ἐπιστολὴν τοῦ ἐφημεριδογράφου Βολόβσκη ἐκ Βιέννης, ζητοῦντός μοι τὴν ἄδειαν νὰ μεταφρασθῶσι τὰ διηγήματά μου Πολωνιστί καὶ τῷ ἔδωκα μὲν προθύμως αὐτήν, ἂν ὅμως καὶ ἐξετελέσθη, οὐδ' ἠρεύνησά ποτε, οὐδ' ἠξέυρω.

Τῇ δὲ 28 Ὀκτωβρίου (9 Νοεμβρίου) ἐπιστολὴ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Πρωσσίας μοὶ ἀνήγγειλεν, ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ μοὶ ἀπένειμε τὸν Μεγαλόσταυρον τοῦ Ἐρυθροῦ Ἀετοῦ, ὅστις καὶ μοὶ ἐπέμφθη ἐντὸς ὀλίγου.

Διατρίβουσα τότε ἐν Βερολίνῳ ἡ φίλη ἡμῶν Ἀμερικανὶς κυρία Βερδάν, ἔλαβε παρὰ τῆς τότε Ἡγεμονίδος, εἶτα δὲ Βασιλίσης τῆς Ῥωμανίας, ποιημάτιον, ἀπευθυνόμενον πρὸς τὸν Ἀμερικανὸν ποιητὴν Λογγφέλω, μετὰ ῥητῆς παραγγελίας, ἧτις οὐκ

ὀλίγον μ' ἐξέπληξε, διότι δὲν ἐγνώριζον τὴν Ἡγεμονίδα, νὰ τὸ δείξῃ καὶ εἰς ἐμέ. Εὖρον δ' αὐτὸ χαριέστατον καὶ ὠραῖον, ὡς εἰσὶ πάντα τὰ λυρικά ἔργα τῆς μουσοτραφοῦς Ἀνάσσης.

Ἐν τούτοις, ἐν ᾧ αἱ σλαυικαὶ ἐπαρχίαι τῆς Τουρκίας ἦσαν ἀνάστατοι καὶ ἐμάχοντο ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας των, οἱ δὲ Ῥωμοῦνοι ἀντεποιοῦντο πλήρη ἀνεξαρτησίαν, χωρὶς οἱ Τοῦρκοι σπουδαίως ν' ἀνθίστανται, τὰ ἐν Ἑλλάδι εἶχον κακῶς, ὠρισμένον σχέδιον φαίνεται ὅτι δὲν εἶχε τὸ Ὑπουργεῖον, ὃ διεδέχθη τῇ 27 Νοεμβρίου ὁ Δελιγεώργης, ἀλλ' ἐπὶ μίαν μόνον ἡμέραν. Τῇ δ' ἐπιούσῃ ἔλαβον τηλεγράφημα, παραγγέλλον μοι νὰ μὴ φέρω εἰς γνῶσιν τῆς Γερμανικῆς κυβερνήσεως ὑπόμνημα, ὃ μοὶ εἶχε πέμψῃ ὁ ὑπουργὸς κ. Κοντόσταυλος. Ἐλαβον δ' αὐτὸ μετὰ τινὰς ἡμέρας καὶ τότε ἀνεγνώρισα τὸ εἶδος ταύτης τῆς διαταγῆς, διότι τὸ ὑπόμνημα τοῦτο ἦν, οἷδεν ἄλλο, ἢ κατηγορητήριον κατὰ τῶν Σλαύων, παρὰ πολλοῖς νὰ μὴ βλάψῃ δυνάμενον.

Ἐν τῇ ἰδιωτικῇ δ' ἐργασίᾳ μου ἐπεράτωσα τότε τὴν Ἱστορίαν τῆς Νεοελληνικῆς Φιλολογίας, καὶ ἔδωκα αὐτὴν τῷ Καλβάρει εἰς τύπωσιν, ἦν ὅμως μόνον κατὰ τὸν ἐπόμενον Μάρτιον ἤρρηξε, καὶ δὴ ἀφ' οὗ ὁ Λεβὺ ἐν Παρισίοις τῷ ἠγόρασε 250 σῶματα.

Μεγίστη οἰκιακὴ συμφορὰ ἐφαίνετο μακρόθεν ἀπειλοῦσα ἡμᾶς. Ἡ Καρολίνα ἀπότινος ἠσθάνετο τὴν ὑγείαν της βαρέως προσβεβλημένην, καὶ ἔμενεν ἀκίνητος ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου, κατ' ἐντολὴν τῶν ἰατρῶν, ὧν ἤκιστα ἐνθαῤῥουντικαὶ ἦσαν αἱ διαγνώσεις, παραπεμπόντων ἡμᾶς εἰς ἀλλαγὴν ἀέρος κατὰ τὸ προσεχὲς ἔαρ.

1877

Μεταξὺ τῶν τότε σπουδαζόντων ἐν Βερολίνῳ Ἑλλήνων ἦσαν καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Ζαΐμη καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Καλλιγᾶ. Τούτους ἐκαλέσαμεν τῇ 3 Ἰανουαρίου εἰς γεῦμα, καὶ ὠφελήθην τῆς περιστάσεως, ἵνα κατηγήσω τοὺς νέους τούτους, οἵτινες ἔμελλον νὰ ταχθῶσι μεταξὺ τῶν πολιτευτῶν, περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ πρεσβεύω-